

N 340, vlot en veilig door de Vechtstreek

N 340/N48 Zwolle-Ommen

Compensatieplan

bijlage 7 van Provinciaal Inpassingsplan, regels en toelichting

januari 2011

N 340, vlot en veilig door de Vechtstreek

Compensatieplan

N 340/N48 Zwolle-Ommen

Eenheid Wegen en Kanalen

januari 2011

Colofon

Uitgave

provincie Overijssel

Datum

januari 2011

Auteur

Dhr. ir. W.B. Roosen, Witteveen+Bos

Project/kenmerk

Provinciaal Inpassingsplan N 340/N48 Zwolle-Ommen
ZL384-76/strg/008

Inlichtingen bij

Dhr. ing. G.M. van Weerd
Eenheid Wegen en Kanalen/Team Projecten
038 499 7129

Adresgegevens

Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
www.overijssel.nl
N340@overijssel.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Definitief tracé N 340/N48	5
1.3	Ligging plangebied	5
1.4	Het voorkeursalternatief	6
1.5	Het compensatieplan	7
1.6	Leeswijzer	7
2	Beleid en Compensatietaakstelling beschermde gebieden	8
2.1	Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet)	8
2.1.1	Natura 2000	8
2.1.2	Beschermde Natuurmonumenten	9
2.1.3	Resultaten/bepaling compensatieopgaaf	9
2.2	EHS	9
2.2.1	Omgevingsverordening provincie Overijssel	9
2.2.2	Gehanteerde werkwijze	11
2.2.3	Resultaten/bepaling compensatieopgaaf	11
2.3	Weidevogelgebieden	14
2.3.1	Omgevingsvisie provincie Overijssel	14
2.3.2	Gehanteerde werkwijze	16
2.3.3	Resultaten/bepaling compensatieopgaaf	16
2.4	Ganzengebied	16
2.4.1	Omgevingsvisie provincie Overijssel	16
2.4.2	Gehanteerde werkwijze	17
2.4.3	Resultaten/bepaling compensatieopgaaf	17
2.5	Conclusie compensatietaakstelling gebieden	18
3	Beleid en compensatietaakstelling bos	19
3.1	Beleidskader	19
3.2	Gehanteerde werkwijze	19
3.2.1	Bos in EHS	19
3.2.2	Bestemd bos	19
3.2.3	Boswet-bos	21
3.2.4	Solitaire bomen	21
3.3	Resultaten/bepaling compensatieopgaaf	22
3.3.1	Bos in EHS	23
3.3.2	Bestemd bos	23
3.3.3	Boswetbos	24
3.3.4	Solitaire bomen	24
3.4	Conclusie compensatietaakstelling bos	24
4	Beleid en compensatietaakstelling beschermde soorten	25
4.1	Beleidskader Flora- en faunawet	25
4.2	Effecten	27
4.2.1	Directe negatieve effecten als gevolg aanleg N 340/N48	27
4.2.2	Directe negatieve effecten als gevolg van compensatie	27
4.3	Gehanteerde werkwijze	27
4.4	Resultaten/bepaling compensatieopgaaf	28
5	Invulling compensatietaakstelling	30
5.1	EHS	30
5.1.1	Uitgangspunten	30

5.1.2	Taakstelling	30
5.1.3	Uitwerking	31
5.2	Bestemd bos	35
5.2.1	Uitgangspunten	35
5.2.2	Taakstelling	35
5.2.3	Uitwerking	36
5.3	Beschermde soorten	40
5.3.1	Tabel 2-soorten	40
5.3.2	Tabel 3-soorten	40
6	Literatuurlijst	42
	Bijlage I: Stroomschema	43
	Bijlage II: Natuurlijke laag	44
	Bijlage III: Agrarisch cultuurlandschap	46
	Bijlage IV: Lust en Leisurelaag	48

1 *Inleiding*

1.1 *Aanleiding*

In de Omgevingsvisie Overijssel is de provinciale weg N 340/N48 aangewezen als een belangrijke schakel in de hoofdinfrastructuur van Noord-Overijssel. Een verdere verkeersgroei in combinatie met een vlotte en veilige doorstroming is echter niet meer mogelijk op de huidige N 340/N48. De provincie Overijssel gaat de N 340/N48 tussen Zwolle en knooppunt Arriërveld daarom opwaarderen.

Om de opwaardering te realiseren, moet dit juridisch-planologisch worden vastgelegd. Het juridisch-planologisch vastleggen geschiedt met behulp van een provinciaal inpassingsplan. Onderdeel van het provinciaal inpassingsplan vormt dit compensatieplan. In dit compensatieplan is opgenomen tot welke compensatietaakstelling de opwaardering van de N 340/N48 leidt en in welke zoekgebieden deze compensatietaakstelling ingevuld gaat worden. Bij vaststelling van het provinciaal inpassingsplan, naar verwachting eind 2011/begin 2012 zijn de exacte compensatielocaties vastgelegd.

1.2 *Definitief tracé N 340/N48*

Het definitieve tracé voor de vernieuwde N 340/N48 betreft het voorkeursalternatief, zoals dat is uitgewerkt in de Planstudie BesluitMER N 340/N48. Het voorkeursalternatief loopt vanaf knooppunt A28/N 340 via knooppunt Varsen (N(3)48/N 340) bij Ommen tot knooppunt Arriërveld (N48/N36).

1.3 *Ligging plangebied*

Het plangebied van de nieuwe N 340/N48 ligt in de regio Noord-Overijssel tussen Zwolle en Ommen (zie afbeelding 1.1). De provinciale weg N 340 tussen Zwolle en Ommen vormt een belangrijke oost-west verbinding en heeft een lengte van circa 16 km. Vanuit Hardenberg en omstreken rijdt verkeer via de N36 over de N48 en N 340 naar de rijksweg A28 bij Zwolle en vice versa. Aan en in de directe omgeving van de N 340 liggen de kernen Ommen, Oudleusen en Dalfsen. De N 340 ligt daarnaast in de Vechtstreek, die wordt gekenmerkt door natuur en cultuurhistorie en een sterke vertegenwoordiging van de landbouwsector.

Ten noorden van Ommen is recent de nieuwe omleiding N36 gerealiseerd, die is opengesteld in juni 2010. Verkeer vanuit de richting Hardenberg zal hierdoor via de N48 in zuidelijke richting naar de N 340 rijden om daar de weg richting Zwolle te vervolgen (en vice versa). Om een goede verbinding met de omleiding Ommen te realiseren, wordt bij de opwaardering van de N 340 ook het deel Varsen - Arriërveld van de N48 betrokken. Het gedeelte van de N48 tussen Varsen en Arriërveld heeft een lengte van circa 3,5 km.

Afbeelding 1.1. Locatie plangebied (huidige ligging N 340/N48)

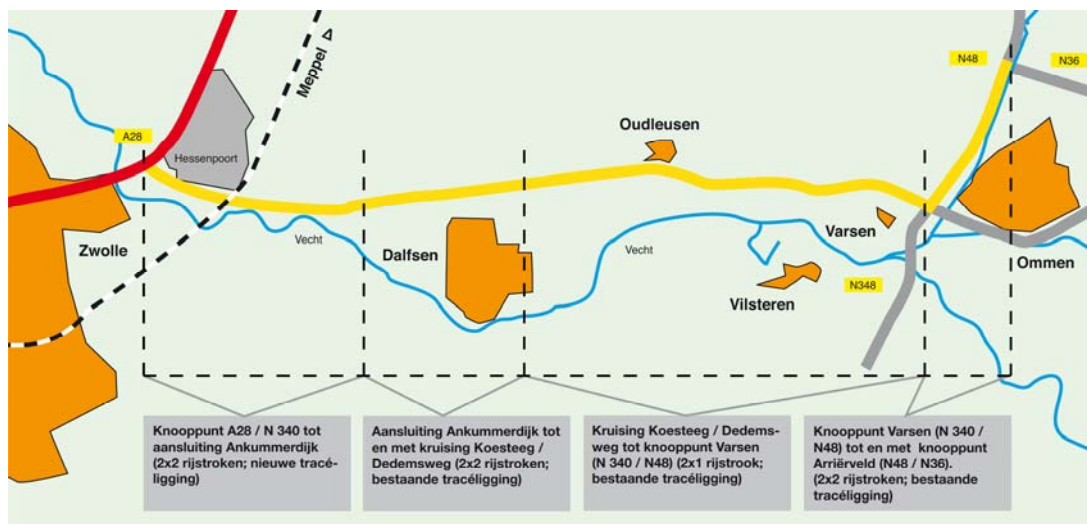
1.4 Het voorkeursalternatief

Onderstaand wordt het voorkeursalternatief weergegeven. Het voorkeursalternatief betreft het tracé dat loopt vanaf knooppunt A28/N 340 bij Zwolle via knooppunt Varsen (N(3)48/N 340) tot knooppunt Arriërveld (N48/N36).

Voor het project Provinciaal inpassingplan N 340/N48 worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- de N 340 wordt gereconstrueerd tot een 100 km/uur weg;
- de aanleg van een nieuw tracé met 2 x 2 rijstroken;
- de verbreding op enkele locaties van het tracé naar twee keer twee rijstroken;
- het realiseren van ongelijkvloerse kruisingen door middel van kunstwerken;
- het realiseren van een tunnel of viaduct over een spoorlijn;
- het aanpassen van enkele parallelwegen.

Afbeelding 1.2. ligging voorkeursalternatief (maximaal toegestane snelheid van 100 km/h)

1.5 *Het compensatieplan*

In het onderliggende rapport wordt beschreven hoe binnen het project wordt omgegaan met de compensatie van natuur en bos dat als gevolg van het voornemen wordt vernietigd/gekapt. In het plan komt de compensatie van zowel de juridisch en beleidsmatig beschermde gebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten, Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) als de compensatie van de in bestemmingsplannen vastgelegde bossen en natuur aan bod. Daarnaast worden de effecten van het voornemen op de beschermde soorten van de Flora- en faunawet (Ffw) behandeld. Dit proces is weergegeven in het stroomschema in Bijlage I.

Het doel van dit rapport is om de compensatieopgave te bepalen en daarbij zoekgebieden aan te wijzen/ te formuleren waarin de compensatie van de verschillende hierboven genoemde onderdelen plaats kan vinden. Daartoe zijn per onderdeel uitgangspunten opgesteld waar de compensatie en het bijbehorende zoekgebied aan moet voldoen. In de volgende fase, de ontwerpfase, wordt invulling gegeven aan de compensatie binnen de zoekgebieden.

1.6 *Leeswijzer*

In de opbouw van het rapport is een clustering in hoofdstukken aan te brengen:

- de hoofdstukken 2, 3 en 4 beschrijven achtereenvolgens de compensatietaakstelling van de gebieden, bos en de beschermde soorten. In deze hoofdstukken worden de actuele beleidskaders weergegeven waarna de werkwijze voor de compensatieopgave wordt beschreven en als laatste waarin deze werkwijze heeft geresulteerd;
- hoofdstuk 5 beschrijft vervolgens per onderdeel (beschermde gebieden, bos en beschermde soorten) hoe en waar aan deze compensatieopgave invulling kan worden gegeven. Hiervoor zijn per onderdeel als eerste de uitgangspunten voor de compensatie opgesomd. Vervolgens is op kaarten aangegeven waar mogelijk compensatiezoekgebieden liggen.

2 *Beleid en Compensatietaakstelling beschermde gebieden*

De wijzigingen aan de N 340/N48 hebben mogelijk gevolgen voor verschillende gebieden met een beschermde status. Als gevolg van bijvoorbeeld ruimtebeslag en/of geluidsverstoring wordt de kwaliteit van deze gebieden mogelijk aangetast. In dit hoofdstuk wordt de compensatietaakstelling voor gebieden die vallen onder de Natuurbeschermingswet 1998, EHS, weidevogelgebieden en ganzengebieden beschreven.

2.1 **Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet)**

Onder de Nbwet vallen 2 typen gebieden, de Natura 2000-gebieden en de Beschermde Natuurmonumenten. Deze worden hieronder behandeld.

2.1.1 *Natura 2000*

Op dit moment doorlopen een aantal Habitatrichtlijngebieden (HR-gebieden) nog de definitieve aanwijzings-procedure tot Natura 2000-gebied. De al eerder aangewezen Vogelrichtlijngebieden (VR-gebieden) worden hierbij opnieuw aangewezen. In deze overgangssituatie bestaan er:

- gebieden die reeds definitief zijn aangewezen, met instandhoudingsdoelstellingen (zie volgende paragraaf);
- gebieden die nog niet definitief zijn aangewezen, maar waarvoor wel ontwerp aanwijzingsbesluiten met voorlopige instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd;
- gebieden die nog niet als Natura 2000-gebied zijn aangewezen maar wel als zodanig bij de Europese Unie zijn aangemeld.

Een belangrijk verschil tussen de toetsing van Natura 2000-gebieden in de huidige situatie en de toetsing in de situatie na de definitieve aanwijzing, ligt in de toetsingscriteria van het beschermingsregime. Afhankelijk van de procedure vindt toetsing plaats op basis van:

- een definitief aanwijzingsbesluit met instandhoudingsdoelstellingen;
- eerder vrijgegeven voorlopige (concept) instandhoudingsdoelstellingen die onderdeel zijn van een ontwerp aanwijzingsbesluit;
- een toelichting of motivering zoals beschreven op het aanmeldingsdocument van Natura 2000-gebieden voor de Europese Unie.

Instandhoudingsdoelstellingen beschrijven de doelen voor natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten om een gunstige staat van instandhouding te waarborgen.

In deze instandhoudingsdoelstellingen kunnen complementaire doelen zijn opgenomen voor vogelsoorten die in zeer ongunstige staat van instandhouding verkeren en voor habitattypen en soorten die nog niet in het gebied voorkomen en die op landelijke schaal in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeren, maar waarvoor in het onderhavige gebied goede kansen aanwezig zijn voor ontwikkeling en vestiging. Met die complementaire doelen wordt binnen het netwerk van Natura 2000 een bijdrage geleverd aan de realisering van de landelijke doelen voor de betreffende habitattypen en soort(en)

2.1.2 *Beschermde Natuurmonumenten*

Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 is het onderscheid tussen Staats- en Beschermde Natuurmonumenten vervallen, beide worden nu Beschermde Natuurmonumenten genoemd. Bij de aanwijzing van Natura 2000-gebieden is het mogelijk dat (delen van) Beschermde Natuurmonumenten binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied vallen. Indien dit het geval is, worden over het algemeen de waarden, uit het aanwijzingsbesluit van het Beschermde Natuurmonument, verwerkt in de instandhoudingsdoelen van het betreffende Natura 2000-gebied. Indien niet alle waarden van een Beschermde Natuurmonument zijn opgenomen in de instandhoudingsdoelen van het betreffende Natura 2000-gebied, dient er ook toetsing plaats te vinden aan de hand van de waarden uit het aanwijzingsbesluit van het Beschermde Natuurmonument.

2.1.3 *Resultaten/bepaling compensatieopgave*

Onlangs is in opdracht van de provincie Overijssel een Passende beoordeling [lit. 2](Passende Beoordeling Natura 2000 en Beschermde Natuurmonumenten N 340 Zwolle-Ommen, Arcadis, september 2010. ref: B02022/CE0/096/300002/ws) uitgevoerd waarin onderzocht is wat de effecten zijn van de nieuwe tracering en het drukker worden van de N 340 op gebieden die onder de Nbwt beschermd zijn. Er is geconcludeerd dat ten aanzien van geluid en stikstof effecten op de instandhoudingsdoelen van omliggende beschermde gebieden zijn uit te sluiten. Ten aanzien van licht moeten enkele maatregelen worden getroffen waarna ook een negatief effect van de verlichting van de weg wordt teniet gedaan. Hoewel de voorgestelde maatregelen van mitigerende aard zijn, worden deze in het onderstaande kader kort toegelicht.

Mitigerende maatregelen ter voorkoming van lichtverstorend

Om mogelijke verstorend door verlichting bij de aansluiting op de A28 te voorkomen, dient gebruik gemaakt te worden van gerichte verlichting. Door verlichting te gebruiken die zo beperkt mogelijk uitstraalt naar de omgeving, wordt voorkomen dat er verstorende effecten optreden op soorten die aangewezen zijn voor het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. Bij het gebruik van gerichte verlichting zijn negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied te voorkomen [lit. 2].

Er treedt geen verstorend en/of vernietiging op in de beschermde gebieden van de Nbwt. Dit betekent voor het compensatieplan dat gevolgen ten aanzien van Natura2000-gebieden uitgesloten zijn en derhalve geen compensatieplicht volgt uit Natura 2000/Nbw1998.

Daar vanuit de Nbwt geen compensatieplicht volgt, zal navolgend niet verder ingegaan worden op de Nbwt.

2.2 **EHS**

2.2.1 *Omgevingsverordening provincie Overijssel*

In de Nota Ruimte is een aantal uitwerkingen van ruimtelijke afwegingskaders voor de EHS opgenomen. De EHS beoogt de realisatie van een samenhangend netwerk van natuurgebieden en verbindingzones. Door natuur te verbinden, blijft diversiteit behouden en verkleint de kans op uitsterven van soorten. Het streven is om in Nederland in 2020 meer dan 750.000 ha aan EHS-gebieden te hebben. Het grootste deel daarvan zijn bestaande bossen en natuurgebieden. Daarbij komen nog de ruim zes miljoen hectare natte natuur: meren, rivieren en de Nederlandse delen van de Noord- en Waddenzee. Een gebied kan tegelijk een Natura 2000-gebied zijn en onderdeel zijn

van de EHS. Als er sprake zou zijn van tegenstrijdige belangen, dan is het Natura 2000-beschermingsregime leidend.

De specifieke waarden en kwaliteiten van een EHS bepalen of ruimtelijke initiatieven doorgang kunnen vinden. De provincie Overijssel heeft in haar omgevingsvisie vastgesteld hoe met het verstoren/vernietigen van onderdelen van EHS omgegaan dient te worden. Over het algemeen geldt dat er geen bestemmingswijzigingen mogelijk zijn als daardoor de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied significant worden aangetast ("nee, tenzij-principe"). Dit alles tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag (de provincie) erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer (in dit geval de provincie) onderzoek wordt verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken zal de provincie de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied specificeren.

In de omgevingsverordening wordt gesteld dat wanneer beoordeling van een voorgenomen ingreep leidt tot de conclusie dat deze significante effecten heeft, maar toch doorgang moet vinden, de initiatiefnemer verantwoordelijk is voor realisatie van maatregelen om de nadelige effecten weg te nemen of te ondervangen, en waar dit niet volstaat, de dan nog resterende effecten te compenseren. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Compensatie kan alleen worden toegepast als sprake is van een groot openbaar belang en er geen reële alternatieven aanwezig zijn;
- Er treedt geen nettoverlies aan waarden op, voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang.

Indien vernietiging van het oppervlak van de begrensde EHS plaatsvindt, dient compensatie plaats te vinden. Op de compensatie is een toeslagfactor van toepassing, die afhankelijk is van de kwaliteit van het vernietigde EHS (zie kader 2.1). Compensatie geschiedt alleen aansluitend of nabij het begrensde EHS-gebied, onder de voorwaarde dat een duurzame situatie ontstaat. Indien dit onmogelijk is, moet de compensatie plaatsvinden door het realiseren van kwalitatief gelijke waarden, dan wel door fysieke compensatie verder weg van het aangetaste gebied. Compensatie mag niet plaatsvinden binnen de begrensde EHS. Alleen als dit ook onmogelijk is, kan financiële compensatie plaatsvinden. Dit bedrag wordt in het Nationaal Groenfonds gestort, maar blijft gelabeld aan de betrokken ingreep.

Kader 2.1. Toeslagfactor EHS

Voor het kwaliteitsverlies van de bestaande natuurwaarden gedurende de ontwikkelingsperiode van het vervangende gebied wordt een toeslag op de fysieke compensatie berekend, zowel in oppervlak, als in extra budget om de extra kosten tijdens de beginjaren van omvormingsbeheer te ondervangen.

Hiertoe worden vier categorieën onderscheiden:

- *Natuur met een ontwikkeltijd van 5 jaar of minder:*
geen toeslag in oppervlak.

- *Tussen 5 en 25 jaar te ontwikkelen natuur:*
toeslag van 1/3 in oppervlak, plus de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer

- *Tussen 25 en 100 jaar te ontwikkelen natuur:*
toeslag van 2/3 in oppervlak, plus de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer

- *Bij een ontwikkelingsduur van meer dan 100 jaar,*
is er een grote onzekerheid over het weer ontwikkelen van de verloren gegane kwaliteit. In die situatie moet van geval tot geval worden bekeken of, en zo ja, hoe de zeldzame kwaliteit weer kan worden geregenereerd.

Verstoring en vernietiging van de wezenlijk kenmerken en waarden wordt in beschouwing genomen voor zover dit optreedt binnen het werkingsgebied van het project. Voor het N 340/N48-project betreft het werkingsgebied de nieuwe tracering en de verbrede delen van de huidige weg. Daarnaast wordt ook beoordeeld of de kwaliteit en samenhang van de EHS negatieve effecten ondervindt van het voornemen. De kwaliteit en samenhang van een EHS-gebied kan in het geding komen wanneer het door een weg doorkruist wordt en deze beperking van migratiemogelijkheden niet gemitigeerd of gecompenseerd wordt.

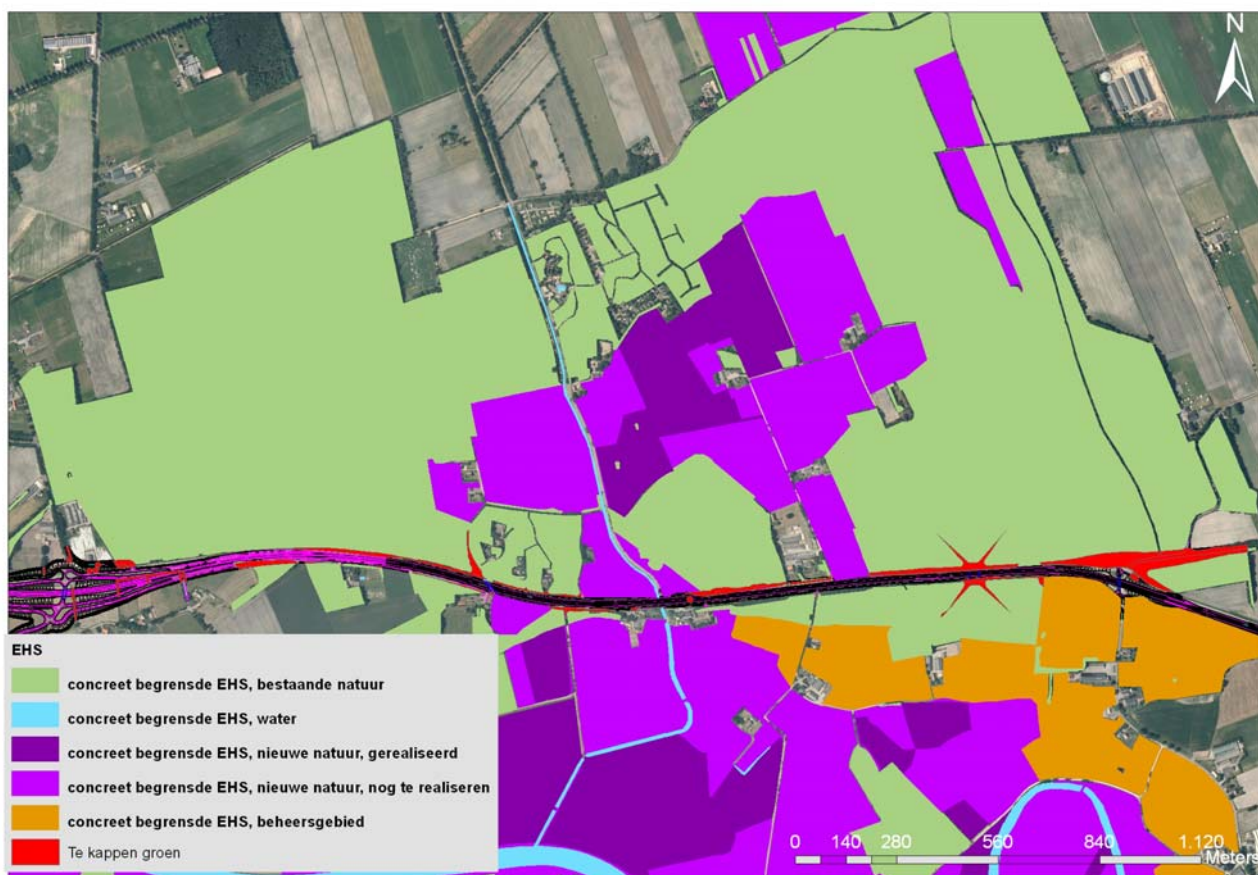
2.2.2 *Gehanteerde werkwijze*

- Het oppervlak EHS dat als gevolg van de aanleg van het tracé vernietigd raakt, dient gecompenseerd te worden. Compensatie is mogelijk gezien het project een groot openbaar belang vertegenwoordigt en er geen reële alternatieven aan de orde zijn nu de Provinciale Staten op 14 oktober 2009 besloten hebben voor het Combinatiealternatief en er geen meerderheid was voor de andere alternatieven. Het vernietigde oppervlak wordt bepaald met behulp van ArcGis. De door de provincie geleverde EHS-shapefile worden over het door W+B getekende nieuwe tracé van de N 340/N48 gelegd. Hierbij geldt dat de grenzen van het wegontwerp worden aangehouden als de gronden waar vernietiging plaatsvindt.
- Van de te vernietigen delen wordt bepaald wat de wezenlijke kenmerken en waarden zijn. De wezenlijke kenmerken en waarden worden vastgesteld door het Natuurbeheerplan (en bijbehorende Natuurplankaart) en de Gebiedskenmerken Catalogus uit de omgevingsvisie te raadplegen. Daarnaast worden de kenmerken en waarden gespecificeerd naar de actuele situatie door de veldgegevens van EcoGroen in de beschrijving op te nemen.
- Het vernietigde oppervlak wordt vermenigvuldigd met de toeslagfactor (zie kader 2.1), waarna wordt onderzocht waar geschikt compensatiegebied ligt. Bij het bepalen van de keuze van geschikt compensatie gebied wordt naast de aanwezigheid van de juiste (a)biotische factoren rekening gehouden met de landschappelijke visie en ontwerp. Compensatie van verstoorde onderdelen van de EHS zijn dusdanig gekozen dat enerzijds verstoorde waarden worden gecompenseerd (x toeslagfactor), anderzijds de compensatie aansluit bij het landschappelijk ontwerp. Zodoende wordt EHS-bos bijvoorbeeld niet gecompenseerd in delen van het landschap die openheid en zichtlijnen vertegenwoordigen, en wordt EHS-moeras niet gecompenseerd op hoger gelegen zandruggen ondanks dat dat landschappelijk mogelijk inpasbaar zou zijn;
- Als laatste wordt ook beoordeeld of de kwaliteit en samenhang van de EHS wordt aangetast als gevolg van de wijzigingen in de N 340/N48, of juist positieve gevolgen te verwachten zijn, bijvoorbeeld door de aanleg van de ecoducten over beide wegen.

2.2.3 *Resultaten/bepaling compensatieopgaaf*

Als gevolg van het breder worden van het tracé van de N 340 en de aanleg van verschillende kunstwerken, treedt ruimtebeslag op in de EHS. Verdeeld over de verschillende categorieën van de begrensde EHS en daarbinnen vallende beheertypen, wordt 6,4 ha EHS vernietigd (zie tabel 2.1).

Afbeelding 2.1 De EHS nabij de N 340/N48

Tabel 2.1. Beheertypen en vernietigd oppervlak EHS

EHS	Beheertypen	Opp vernietigd (ha)
begrensde EHS, beheersgebied	Botanisch waardevol grasland	1,67
	Botanisch waardevol akkerland	
begrensde EHS, bestaande natuur	N16.01 Droog bos met productie;	4,10
	N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos;	
	N11.01 Droog schraalgrasland;	
begrensde EHS, nieuwe natuur, nog te realiseren	N00.01 Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur (inrichting), <i>Vechtdal</i>	0,63
	N00.01 Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur (inrichting), <i>(RVZ) Reestdal-Ommen.</i>	
Totaal		6,40

De algemene wezenlijke kenmerken en waarden van de Overijsselse natuur

De wezenlijke kenmerken en waarden van de vernietigde onderdelen van de EHS worden gekenmerkt door het dekzandvlakten en -ruggenlandschap van de provincie Overijssel. De dekzandgronden beslaan een groot gedeelte van het oppervlak van de provincie. Na de ijstijden bleef er in grote delen een reliëfrijk zandlandschap achter, gekenmerkt door relatief grote verschillen tussen hoog/droog en laag/nat gebied. Natuurlijke bostypen die in dit landschap behoren zijn wintereiken-beukenbos op de droogste delen, tot berken-zomereikenbos en elzen-eikenbos in de lagere delen [lit. 3].

Als gevolg van de aanpassingen aan de N 340 wordt 1,67 ha beheersgebied vernietigd. Beheersgebieden worden als volgt omschreven: dit zijn cultuurgronden, waar onder handhaving van de oorspronkelijke functie, subsidie kan worden gekregen voor een meer op natuur gericht beheer (bijvoorbeeld niet bemesten en later maaien) [lit. 4]. Voor de beheersgebieden zijn agrarische beheertypen aangewezen. Naast de Weidevogelgebieden in de omgeving van Dalfsen, betreffen het Botanisch waardevolle gras- en akkerlanden in omgeving van Varsen. Deze gronden worden veelal door agrariërs beheerd. Voor de beheersgebieden is geen toeslag van toepassing.

Het grootste oppervlak vernietigde EHS wordt vertegenwoordigd door bestaande natuur (4,1 ha). Meer dan 90% daarvan bestaat uit de beheertypen droog bos met productie en dennen-, eiken- en beukenbos. Het beheertype droog schraalgrasland beslaat een oppervlak van 0,25 ha. Voor de compensatie van de beheertypen N16.01 en N15.02 wordt een toeslag van 2/3 toegepast. Deze bostypen herbergen geen kenmerken die een lange ontwikkeltijd vergen, waardoor op basis van expert judgement wordt ingeschat dat een periode van 25 tot 100 jaar afdoende is om dit type te herstellen (uitgaande van compensatie aansluitend aan bestaand bos en buiten de begrensde EHS). De ontwikkeltijd van het droog schraalgrasland (N11.01) is afhankelijk van de voedselsituatie van de ondergrond waar dit beheertype wordt gecompenseerd. De ontwikkeling van dit schrale/voedselarme beheertype op een voedselrijke ondergrond neemt veel tijd in beslag. Zodoende kan de ontwikkeling van dit beheertype zowel in de eerste als tweede categorie vallen. Uitgaande van een worst case scenario is een ontwikkeltijd van 25 jaar toegepast waardoor een toeslag van 1/3 is gehanteerd

In de onderdelen "nieuwe, nog te realiseren natuur" (0,63 ha) wordt de inrichting enerzijds toegespitst op het Vechtdal, anderzijds op de ontwikkeling van de Robuuste Verbindingszone Reestdal-Ommen¹. Deze onderdelen bestaan momenteel uit akkerland en weidegronden. De beoogde natuurwaarden (beekdal, robuuste verbinding) zijn nog niet aanwezig en worden zodoende niet vernietigd als gevolg van de wijzigingen in het tracé. Hierdoor is een toeslag niet van toepassing. Wel moeten dezelfde potenties worden gecompenseerd.

Uit de beschrijving van de verschillende aanwezige beheertypen en hun kwaliteiten volgt de in tabel 2.2 beschreven compensatietaakstelling voor de vernietigde onderdelen van de EHS.

Tabel 2.2. Compensatietaakstelling EHS

EHS	Beheertypen	Opp vernietigd (ha)	toeslagfactor	Opp compensatie (ha)
concreet begrensde EHS, beheersgebied	Botanisch waardevol grasland	1,67	1,0	1,67
	Botanisch waardevol akkerland			
concreet begrensde EHS, bestaande natuur (bos)	N16.01 Droog bos met productie;	3,85	1,67	6,43
	N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos;			
concreet begrensde EHS, bestaande natuur (grasland)	N11.01 Droog schraalgrasland;	0,25	1,3	0,33
concreet begrensde EHS, nieuwe natuur, nog te realiseren	N00.01 Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur (inrichting), <i>Vechtdal</i>	0,63	1,0	0,63
	N00.01 Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur (inrichting), (RVZ) <i>Reestdal-Ommen</i> .			
Totaal		6,40		9,06

¹ De provincie Overijssel is momenteel bezig met het herijken van de EHS. Dit compensatieplan gaat uit van de begrenzing van de EHS zoals die in 2010 was (conform de omgevingsvisie 2009).

2.3 Weidevogelgebieden

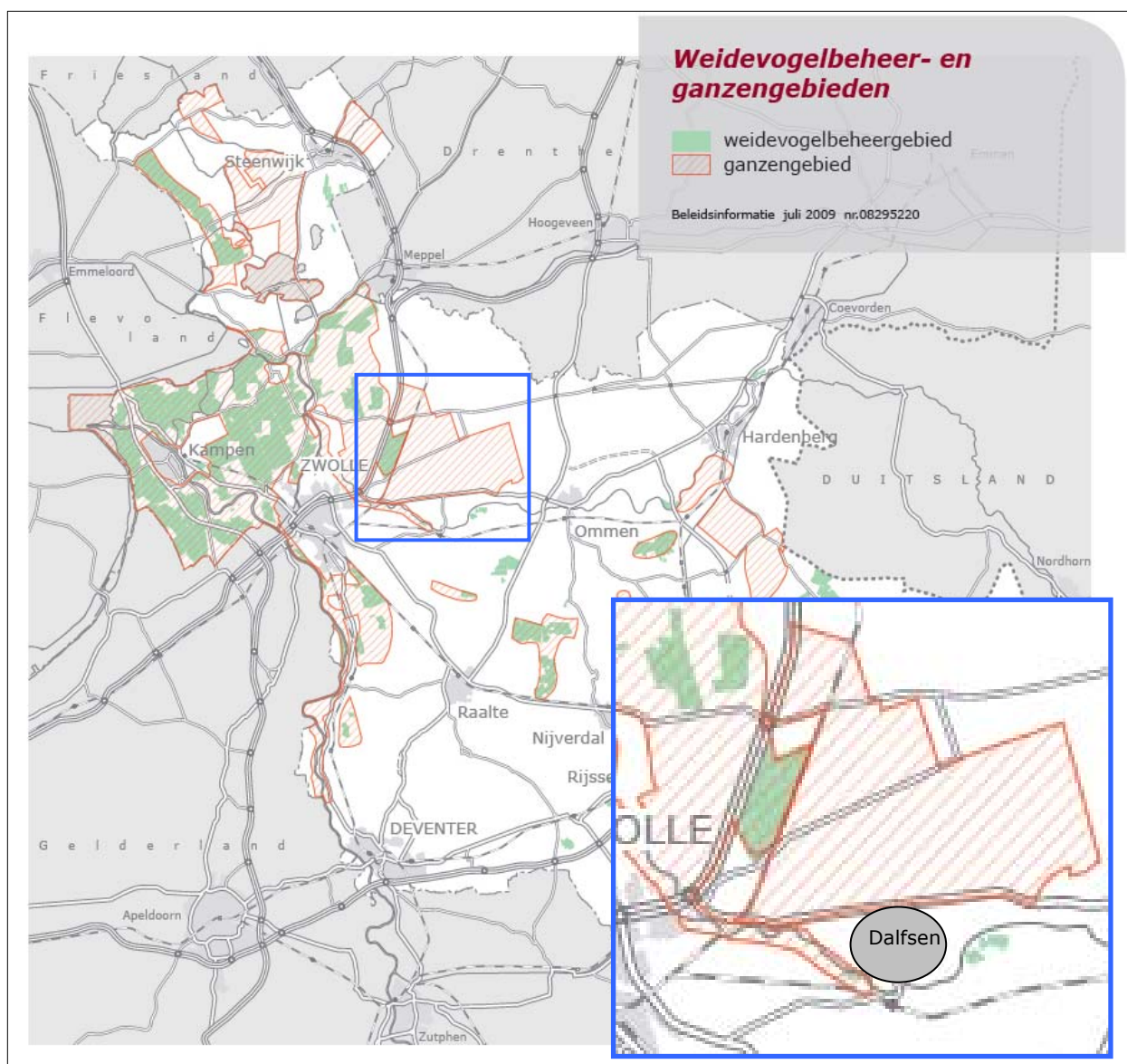
2.3.1 Omgevingsvisie provincie Overijssel

Weidevogelgebieden (zoals weergegeven op de kaart op pagina 98 van de Omgevingsvisie [lit. 5]) worden beschermd door verschillende wettelijke en beleidsregimes. In het kader van de aanleg van de N 340/ N48 raakt weidevogelgebied mogelijk verstoord. Taakstelling vanuit het ruimtelijk omgevingsbeleid is dat bij ruimtelijke ontwikkelingen het verlies aan ecologisch en/of landschappelijke waarden (zoals verwoord in de Catalogus Gebiedskenmerken) in voldoende mate wordt gecompenseerd door investeringen ter versterking van ruimtelijke kwaliteit in de omgeving.

In de omgeving van de N 340/N48 betreffen liggen de volgende weidevogelgebieden (zie afbeelding 2.2 en de Omgevingsvisie pag. 98 [lit. 5]):

- Ten noorden van industrieterrein, Hessenpoort, ingesloten door de A28 en de spoorlijn Zwolle-Meppel;
- Ten zuidoosten van Dalfsen, in de zuidelijke uiterwaarden van de Vecht;
- Ten zuidwesten van Dalfsen, in de zuidelijke uiterwaarden van de Vecht.

Afbeelding 2.2. Weidevogelgebieden [lit. 5]

Reijnen en Foppen (1995) [lit. 6] geven aan dat voor de 'gesloten' natuurbeheertypen (bostypen) de broedvogeldichtheid afneemt bij een geluidscontour van 42 dB(A) en 'open' natuurbeheertypen bij een geluidscontour van 47 dB(A). Indien de weidevogelgebieden als gevolg van de wijzigingen aan de N 340 binnen de 47 dB(A)-contour komen te liggen, treedt verstoring op. Indien verstoring optreedt, zijn voor de compensatie van deze gebieden de volgende uitgangspunten van toepassing:

- Realiseer compensatie zo dicht mogelijk bij de ingreep op voor weidevogels kansrijke plekken.
- Bundel compensatieprojecten/plannen zoveel mogelijk.
- Om versnippering te voorkomen moet de compensatie zoveel mogelijk geclusterd worden.
- Het is gewenst dat de compensatie van de weidevogelgebieden in samenhang is met de compensatie vanuit diverse (wettelijke) kaders (Natura 2000, EHS, Flora- en Faunawet en weidevogelbeleid)
- Het verlies ten gevolge van de ingreep is definitief. In het compensatieplan dient beschreven te worden hoe een duurzame oplossing gerealiseerd wordt. Duurzaam beheer (beheer is essentieel voor het voorkomen van weidevogels) is daarbij uitgangspunt.
- Regel compensatie in overeenstemming met de landschappelijke visie en ontwerp.
- De compensatielocatie kan via bestemming natuur of via vastgelegde langdurige beheercontracten binnen de agrarische bestemming veilig worden gesteld.

- De kwaliteit in het gebied blijft gelijk of wordt verhoogd.
- De te ontwikkelen kwaliteit op de compensatielocatie dient gelijk of hoger te zijn dan die van het plangebied. Het gaat hier om de gebiedskenmerken en om de weidevogels (broedparen).
- Geef initiatiefnemers ruimte met creatieve voorstellen te komen.
- Compensatie moet geregeld zijn voor ingreep plaats vindt
- In ieder geval moet het compensatieplan gereed zijn en afspraken over de uitvoering van het compensatieplan vastliggen.
- Monitor het compensatieproject.
- In het compensatieplan worden de kwaliteiten van het plangebied en hoe deze kwaliteiten op de compensatielocatie gaat worden behaald vastgelegd. Als deze kwaliteiten zijn gerealiseerd (inrichting) en worden onderhouden (beheer), zijn de omstandigheden optimaal voor de weidevogels. Na ongeveer drie jaar zal gekeken moeten worden of de vastgelegde plannen uitgevoerd zijn en de kwaliteiten gerealiseerd zijn. Deze monitoring moet ook in het compensatieplan worden vastgelegd.
- Financiële compensatie als sluitstuk.
- Indien zowel fysieke compensatie (ha weidevogelgebied) als compensatie door kwalitatief gelijkwaardige waarden (broedparen) redelijkerwijs onmogelijk is, kan financiële compensatie plaatsvinden. Deze financiële compensatie is alleen aan de orde als een initiatiefnemer aan de inspanningsverplichting om compensatie (tijdig) in de vorm van maatregelen en voorzieningen heeft voldaan. De financiële compensatie dient gelabeld te zijn aan het gebied.

2.3.2 *Gehanteerde werkwijze*

Ten eerste wordt op basis van een geluidsonderzoek de 43 (grutto) dB(A)-contour en de 47 (algemene weidevogels) dB(A)-geluidscontour bepaald. Hierbij wordt uitgegaan van de toepassing van 2-laags ZOAB in het project. Vervolgens wordt op basis van de kaart in de Omgevingsvisie bepaald of er weidevogelgebieden binnen deze contour liggen. Wanneer dit het geval is, wordt bepaald wat de waarde van dit gebied is. Hiervoor worden de specifieke gebiedskenmerken van het verstoorde gebied bepaald. Op basis van deze gegevens wordt in de directe omgeving gezocht naar gebieden met vergelijkbare gebiedskenmerken. Gebieden met vergelijkbare kenmerken dienen als compensatiegebied.

2.3.3 *Resultaten/bepaling compensatieopgaaf*

De wijzigingen aan de N 340 (het plan) hebben geen effect op de weidevogelgebieden in de omgeving van de weg. De afstand tussen de N 340 en de weidevogelgebieden is te groot. De geluidscontouren van de weg reiken niet tot in het weidevogelgebied. Extra verstoring als gevolg van de wijzigingen wordt niet voorzien, waardoor verstoring van weidevogelgebied niet optreedt.

2.4 **Ganzengebied**

2.4.1 *Omgevingsvisie provincie Overijssel*

Naast weidevogelgebieden zijn in de provincie Overijssel Ganzengebieden aangewezen [lit. 5]. Er wordt gestreefd de leefgebieden van beschermde soorten te behouden zowel binnen als buiten de EHS. In de ganzengebieden (die buiten de EHS liggen) vindt geen waterpeilverlaging of aantasting van de openheid en rust plaats.

Het gebied ten noorden van de N 340, tussen Zwolle tot circa 100 m ten oosten Oudleusen en de uiterwaarden van de Vecht van Zwolle tot Dalfsen, zijn aangewezen als ganzengebied. De gemeenten Zwolle en Dalfsen hebben voor deze gebieden een specifieke bestemming

(=ganzengebied) opgenomen in de betreffende bestemmingsplannen. In dit gebied geldt een beleid van handhaving van de condities voor de instandhouding van de ganzenpopulaties (waterpeil, openheid en rust). Aantasting van de gebieden is alleen toegestaan als er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang waarin niet op een andere manier kan worden voorzien. De ingrepen dienen vervolgens voldoende te worden gecompenseerd.

Wanneer deze gebieden als gevolg van een voornemen verstoord raken, gelden voor de compensatie ervan dezelfde uitgangspunten als bij het verstoren van weidevogelgebieden (zie paragraaf 2.3).

2.4.2 Gehanteerde werkwijze

Voor het bepalen van de compensatieopgave is ten eerste op basis van een geluidsonderzoek de 47 dB(A)-geluidscontour van het wegverkeer op de N 340 bepaald. Hierbij wordt uitgegaan van de toepassing van 2-laags ZOAB in het project. Vervolgens is op basis van de kaarten uit de Omgevingsvisie (zie afbeelding 2.2) bepaald of er ganzengebieden binnen deze contour liggen. Gezien dit het geval is, is bepaald wat de waarde van dit gebied is. Gebieden met vergelijkbare kenmerken kunnen dienen als compensatiegebied. De kenmerken van het ganzengebied (rust en openheid) dienen overeen te komen met de in de landschappelijke visie voorgestelde kenmerken. De compensatie van ganzengebied in een gebied waar nieuwe bosaanplant, laanstructuren en houtsingels staan gepland, levert conflicterende belangen op.

2.4.3 Resultaten/bepaling compensatieopgave

Uit de geluidscontourenberekening blijkt dat ten opzichte van de huidige situatie, het verstoord oppervlak ganzengebied in de plansituatie in lichte mate afneemt (zie tabel 2.4). De geluidscontour van de N 340 in de autonome ontwikkeling is vergelijkbaar met de contour in de plansituatie, deze ligt ten opzichte van de autonome ontwikkeling echter noordelijker gezien de nieuwe tracering (zie afbeelding 2.2). Daarbij valt de contour van het nieuwe weggedeelte aan beide zijden van de weg in het ganzengebied, terwijl de contouren van het oude tracé slechts gedeeltelijk binnen het ganzengebied liggen. Daar tegenover staat dat de 47 dB(A)-contour in de plansituatie minder breed is door het gebruik van 2-laags ZOAB.

Tabel 2.4. Verstoord ganzengebied (ha)

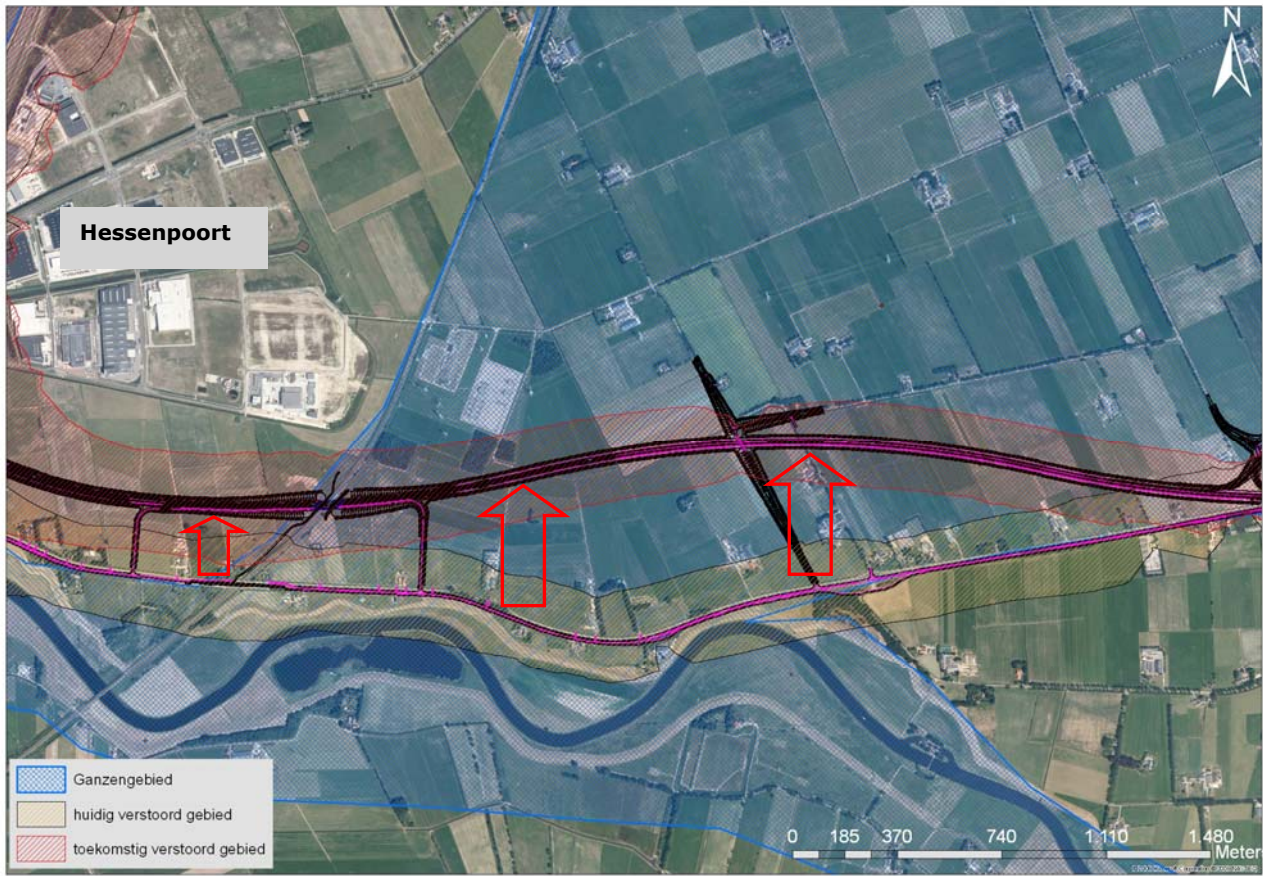
geluidsverstoring (dB(A))	2014 huidige situatie	2025 autonome ontwikkeling (verschil tov 2014)	2025 plan (verschil tov 2014)
> 47 (verstoring)	436,54	487,11	428,88

Doordat de nieuwe wegdelen ter hoogte van Hessenpoort noordelijker liggen dan de huidige, wordt het ganzengebied doorsneden waardoor de versnippering van het gebied toeneemt (zie afbeelding 2.2, het versnipperde gebied ligt voornamelijk tussen het oude en nieuwe tracé). Omdat het gebied ter hoogte van Hessenpoort mogelijk door de reeds hoge mate van versnippering (als gevolg van de aanwezigheid van wegen, woonhuizen, elektriciteitsmasten enzovoorts) slechts van geringe waarde is voor ganzen (gedurende tellingen in de afgelopen 10 jaar, zijn slechts enkele malen ganzen waargenomen), heeft de aanleg van de nieuwe wegdelen waarschijnlijk weinig tot geen gevolgen voor de aantallen overwinterende ganzen in het ganzengebied grenzend aan Hessenpoort.

Aan de andere kant heeft het verplaatsen van de weg in noordelijke richting als positief gevolg dat de ruimtelijk kwaliteiten van de Vechtcorridor toenemen als gevolg van een afname van de geluids- en mogelijk lichtverstoring van het wegverkeer. Het huidige tracé wordt namelijk afgewaardeerd en het nieuwe tracé ligt op grotere afstand van de Vechtcorridor. Omdat dit gebied reeds de juiste gebiedskenmerken bevat (er worden jaarlijks grote hoeveelheden ganzen waargenomen) en als gevolg van de nieuwe tracering de rust in dit gebied verder toe neemt, kan dit gebied in de plansituatie meer overwinterende ganzen herbergen. De uiterwaarden van het Vechtdal (tevens aangewezen als ganzengebied) worden zodoende geschikter als overwinteringsgebied en kunnen daardoor dienen als compensatiegebied voor de geringe hoeveelheid ganzen die verstoord raken als gevolg van de wijzigingen in het tracé van de N 340. Binnen het ganzengebied is er dus slechts

sprake van een wijziging in geschikte en minder geschikte gebieden. De totale hoeveelheid geschikt ganzengebied neemt in lichte mate toe waardoor een compensatieopgave niet aan de orde is.

Afbeelding 2.2. Verstoord ganzengebied

2.5 Conclusie compensatietaakstelling gebieden

De compensatietaakstelling voor de gebieden wordt in de onderstaande tabel samengevat.

Tabel 2.5. Compensatieopgave voor de beschermde gebieden

Type gebied	Compensatieopgave (ha)
Natura 2000	0
Beschermd Natuurmonument	0
EHS	9,06
Weidevogelgebied	0
Ganzengebied	0

3 *Beleid en compensatietaakstelling bos*

3.1 **Beleidskader**

De manier waarop bos wordt gecompenseerd is afhankelijk van het beleidskader waarbinnen het betreffende bos valt. Eén van de vier hieronder beschreven categorieën kan van toepassing zijn.

1. Bos binnen begrensde EHS-gebied (zie 3.2.1).
2. Bos buiten begrensde EHS, maar dat binnen bestemmingsplannen gemeenten wel bestemd is als bos (bestemd bos). Hiervoor gelden (mogelijk) toeslagen als gevolg van kwaliteitsverlies. Uitgangspunt hiervoor is de Omgevingsverordening, paragraaf 2.8 (en de strekking van het Compensatiebeginsel) (zie 3.2.2);
3. Bos dat niet als bos is bestemd in bestemmingsplannen. Hiervoor geldt de Boswet; die bij vernietiging bosopstanden met een areaal groter dan 10 are aan de orde is. Kwaliteitstoeslagen zijn hier niet aan de orde (zie 3.2.3);
4. Solitaire bomen die niet onder in hierboven beschreven categorieën vallen (zie 3.2.4). De provincie heeft geen beleid ten aanzien van solitaire bomen die buiten de hierboven beschreven categorieën vallen.

3.2 **Gehanteerde werkwijze**

3.2.1 *Bos in EHS*

De compensatie van dit type bos valt onder het EHS-beleid (zie paragraaf 2.2)

3.2.2 *Bestemd bos*

Bij verlies aan oppervlakte bos (waarbij de grond ook een andere bestemming krijgt) wordt een grotere oppervlakte grond aangekocht en als bos ingericht (en beheerd) dan het bos dat verloren gaat.

Bij compenserende herplant elders moeten boomkeuze en beheer gericht zijn op de ontwikkeling van een bos met tenminste gelijke natuurwaarden als het oude bos. De grootte van het te compenseren bosgebied hangt af van de kwaliteit en kwantiteit van het bostype (zie kader 3.1). De compensatie van het bos dient een bijdrage te leveren aan de ruimtelijk kwaliteiten van het omliggende gebied.

Kader 3.1 Compensatietoeslag in relatie tot vervangbaarheid/kwaliteit van bossen

- *zeer moeilijk vervangbaar bos en bodem/bos van hoge kwaliteit:*
bos mag niet worden gekapt, compensatie niet mogelijk.

- *moeilijk vervangbaar bos/bos van gemiddelde kwaliteit:*
Compensatietoeslag van 1,7 x verwijderd oppervlak. Bij aansluiting op bestaande boskern of natuurgebied of EHS bedraagt compensatietoeslag 1,3 x verwijderd oppervlak.

- *vervangbaar bos/bos van matige kwaliteit*
Compensatietoeslag is 1,3 x verwijderd oppervlak. Bij aansluiting op bestaande boskern, natuurgebied of EHS bedraagt compensatietoeslag 1,1 x verwijderd oppervlak.

De indeling van de Overijsselse bossen in drie categorieën van vervangbaarheid/kwaliteit wordt hieronder beschreven.

Kader 3.2 toelichting van vervangbaarheid van bossen

*Ze*r moeilijk tot niet vervangbare bossen en zeer oude bosbodems zijn niet vervangbaar binnen (resp. ouder dan) 100 jaar ofwel het ontbreekt in Overijssel aan geschikte locaties voor dergelijke bossen ofwel er is onvoldoende zekerheid over het slagen van de ontwikkeling van dergelijke waardevolle bossen. Het in zijn geheel vellen van zeer waardevolle bossen wordt afgewezen. In Overijssel gaat het om:

- oude loofbossen op (matig) voedselrijke natte tot vochtige gronden
- loofbossen op voedselarme matig vochtige tot droge gronden
- bronbossen

Moeilijk vervangbare bossen en bosbodems zijn (waarschijnlijk) in 25- 100 jaar te vervangen. Het betreft:

- broekbossen (bijvoorbeeld in moeras of langs waterwegen)
- overige loofbossen en gemengde bossen
- oude parken en stinzebossen
- struweel, mantel- en zoomvegetaties

Vervangbare bossen zijn (waarschijnlijk) vervangbaar binnen 25 jaar. Het gaat in Overijssel om:

- eenvormige naaldbosses en houtproductiebossen
- hakhout en grienden
- wilgen- en populierenbos

N.B. Niet onbelangrijk is dus na te gaan of een "vervangbaar bos" wellicht op een oude bosbodem staat, bijvoorbeeld een jong Larix-bos op een oude groeiplaats.

Met de kennis van de vervangbaarheid/kwaliteit en de bijbehorende toeslagfactoren wordt het totaal oppervlak te compenseren bestemd bos op de volgende wijze bepaald:

- Er is met behulp van ArcGis bepaald waar bosopstanden/bosareaal dat bestemd is als "bos" en/of "natuur" in bestemmingsplannen (luchtfoto in combinatie met bestemmingsplannen) aanwezig is;
- Van het vernietigde bosareaal/-oppervlak is het oppervlak bepaald en de vervangbaarheid van het bos (in verband met het bepalen van de toeslagfactor). Daarbij zijn de grenzen van het geprojecteerde tracé de grenzen waarbinnen bosopstanden en solitaire bomen vernietigd worden;
- Totale compensatie bepalen: vernietigde oppervlak bos x toeslagfactor.

3.2.3 *Boswet-bos*

Algemeen

De boswet is een areaalwet, bedoeld om de totale oppervlakte bos in Nederland gelijk te houden. Na het vellen van een bos moet binnen 3 jaar op dezelfde plaats nieuw bos aanwezig zijn. Indien terugplanten van bos op dezelfde plaats niet mogelijk of gewenst is (de eigenaar van de grond wil iets anders dan bos op die plaats) biedt de Boswet de mogelijkheid tot "compenserende herplant" elders (op gronden die onbeplant zijn en vrij van bestaande herplantverplichtingen).

Onder bijzondere omstandigheden biedt de boswet de mogelijkheid van ontheffing (door GS) dan wel vrijstelling (door de minister van EL&I) van de herbepanting. Deze bijzondere omstandigheden (van de betrokkene en/of het terrein) kunnen betrekking hebben op cultuurhistorische omstandigheden (bijvoorbeeld het vellen van bos op een grafheuvel), fysieke omstandigheden, sociaal-economische omstandigheden en natuurbehoudsomstandigheden.

In de Boswet wordt aangegeven dat een gekapt bos op dezelfde bosbodem herplant moet worden. De compensatieregeling voegt daaraan toe dat het herplantmateriaal (boomsoorten) en het beheer moeten zijn gericht op het ontwikkelen van een bos met dezelfde waarden (en dus uit dezelfde vervangbaarheidsklasse (zie kader 3.2)). Als aan deze voorwaarden wordt voldaan is een compensatietoeslag niet aan de orde.

De Boswet geeft ook voorwaarden voor compenserende herplant elders; de overwegingen die in het kader van de Boswet worden gemaakt zijn ook van toepassing in het kader van het compensatiebeginsel. Als een gebied de bestemming bos verliest, wordt zo dicht mogelijk in de buurt nieuw bos gerealiseerd. Dit nieuwe bos dient ook als zodanig bestemd te worden (bestemmingsplan). Door zo dicht mogelijk in de buurt te blijven van het bos dat verloren gaat, kan het nieuwe bos een vergelijkbare functie vervullen in de ecologische relaties tussen bossen (en natuurgebieden). Ook voor de gebruikers van het bos (recreanten, vogelaars) is het gunstiger als het bos in de buurt blijft. Bij verlies van een deel van een bestaand bos, wordt de compensatie bij voorkeur aansluitend aan het resterende deel gerealiseerd (zodat een aaneengesloten bos overblijft).

Indien "in de buurt" van de aantasting geen mogelijkheid is om een (in de toekomst) gelijkwaardig bos te realiseren (vanwege planologische redenen ofwel omdat in de buurt de bodem ongeschikt is), wordt voor de compensatie aansluiting gezocht bij een bestaande boskern ofwel een bestaand natuurgebied. Vergroting van bos- en natuurgebieden is vanuit de ontwikkeling van natuurwaarden gunstig. Bovendien levert de aansluiting van bos bij een natuurgebied waardevolle overgangen (gradiënten) op tussen vegetatietypen.

Artikel 5, lid 1

De hierboven beschreven herplant (compensatieplicht) is echter niet van toepassing indien de grond, waarop de velling zal worden verricht of waarop zich de gevelde of tenietgegangene houtopstand bevond, nodig is voor de uitvoering van een werk overeenkomstig het bestemmingsplan (Boswet, artikel 5, lid 1).

3.2.4 *Solitaire bomen*

De voorgestelde werkwijze ten aanzien van het verwijderen van solitaire bomen binnen de drie gemeenten (Zwolle, Dalfsen en Ommen) is als volgt:

Voor alle bomen die moeten worden verwijderd welke niet binnen de eerste drie categorieën van Bos(opstanden) vallen, wordt een kapvergunning aangevraagd bij de desbetreffende gemeente. Hiervoor zijn de APV's van de verschillende gemeenten geraadpleegd voor het bepalen van kapvergunningsplichtige bomen. Vervolgens dient van iedere te verwijderen kapvergunningsplichtige

boom, de soort en de stamdiameter op borsthoogte te worden bepaald. Op basis van deze gegevens kan binnen de betreffende gemeente een kapvergunning worden aangevraagd.

Voor de volgende gemeenten gelden aanvullende eisen.

Zwolle

Buiten de bebouwde kom geldt een kapvergunningsaanvraag voor bomen met een omtrek vanaf 30 cm gemeten op borsthoogte. Een kapvergunning is niet nodig bij:

- wegbepantingen of beplanting buiten de bebouwde kom, bestaande uit niet geknotte populieren of wilgen;
- commercieel geëxploiteerde fruitboomgaarden en bijbehorende windschermen;
- kweekgoed en op speciale terreinen bijvoorbeeld geteelde kerstbomen (niet ouder dan twaalf jaar);
- een boom die gekapt moet worden wegens de plantenziektewet of op last van het college van burgemeester en wethouders;
- het periodiek kappen van hakhout ter uitvoering van regulier onderhoud.

Dalfsen

Boseenheden met een oppervlakte groter dan 2 ha worden aangeduid als bos omdat gebiedjes van deze grootte een duidelijk landschappelijke functie hebben in een gebied. Voor gebieden waar het voorkomen van landschapselementen zoals houtwallen en -singels bepalend zijn voor de ruimtelijke kwaliteit is het verwijderen en/of rooien van deze elementen gekoppeld aan een aanleg vergunning. Voor de overige gebieden is het de gemeentelijke kapverordening het toetsingskader voor het al dan niet rooien van opgaande beplanting.

Buiten de bebouwde kom is een vergunning nodig voor alle bomen waarvan de dwarsdoorsnede van de stam meer dan 30 cm is op borsthoogte. Een vergunning is niet nodig voor:

- coniferen, dennen, ceders, larixen, niet geknotte wilgen, niet geknotte populieren, lijsterbessen, sierkersen, sierappels en sierperen;
- berken, elzen en meidoorns voor zover ze deel uitmaken van een rijbeplanting van minder dan zes bomen of singelbeplanting van maximaal 2,5 m breed en 5 m lang;
- vruchtbomen en windschermen om boomgaarden;
- fijnsparren, niet ouder dan 12 jaar, die als kerstboom worden geteeld op daarvoor in het bijzonder bestemde terreinen;
- kweekgoed;
- houtopstanden die bij wijze van dunning geveld moeten worden.

Ommen

Bomen binnen en buiten de bebouwde kom mogen gekapt worden tenzij deze zijn vermeld in de lijst (Nationale) Monumentale gemeentelijke groenmonumenten en beeldbepalende bomen, de Groenstructuurplannen (binnen de bebouwde kom), het Landschapsbeleidsplan (buiten de bebouwde kom) en de boomstructuurplannen binnen en buiten de bebouwde kommen. De genoemde documenten zijn het selectie criterium tussen vergunningvrije kap en vergunningplichtige kap.

3.3 Resultaten/bepaling compensatieopgave

Aan de hand van luchtfoto's is bepaald hoeveel bos/bomen aanwezig zijn binnen het tracé van de N 340/N48.

Het bepalen van het oppervlak vindt op de volgende wijze plaats:

- Van bosschages is in ArcGis het oppervlak bepaald door een vlak te tekenen over het aanwezige bos;
- Bij lijnvormige elementen is een lijn getrokken over de as van het lijnvormige element, vervolgens is deze as aan beide zijden met 3,5 m verlengd en vermenigvuldigd met 7 om tot

een totaal oppervlak van het lijnvormige element te komen (er is hierbij vanuit gegaan dat een gemiddelde boom een kroondiameter heeft van 7 m);
Voor solitaire bomen is een standaard oppervlak van 50 m² genomen.

3.3.1 Bos in EHS

De compensatie van het bos binnen de EHS wordt behandeld in hoofdstuk 2.2.

3.3.2 Bestemd bos

Dalfsen

Binnen de grenzen van de gemeente Dalfsen is 8,01 ha te kappen bos aanwezig. Hiervan zijn vier percelen als 'bestemd bos' aangeduid. Van west naar oost zijn dit:

- de bosschage in de oksel van de kruising Hessenweg-Broekhuizen. In het bos ligt een motorcrossbaan (wordt niet vernietigd);
- het bos gelegen aan de Hessenweg, tussen de Koesteeg en de Oosterdalfsersteeg (2,2 ha vernietigd bos);
- de bosschage in de oksel van de kruising Hessenweg-Welsummerweg (0,27 ha vernietigd bos);
- de bosschage ten noorden van de Hessenweg, tussen de Westerkampen en de Oosterkampen. Dit bos is gedeeltelijk aangeduid als EHS, het overige deel is bestemd als bos (0,31 ha vernietigd bos).

Door de verbreding van het huidige tracé van de N 340 moeten de bovengenoemde bosschages gedeeltelijk wijken. Het oppervlakte bestemd bos dat wordt gekapt binnen de gemeente Dalfsen is in totaal 2,78 ha. Op basis van expert judgement wordt ingeschat dat de te kappen bosschages een ontwikkeltijd hebben van 25-100 jaar en daarmee in de categorie "moeilijk vervangbaar bos/bos met gemiddelde kwaliteit vallen". De compensatietoeslag voor de te kappen bosschages is 1,7 (1,3 indien kan worden aangesloten bij bestaande boskernen). Binnen de gemeente Dalfsen dient zodoende 4,73 ha (of 3,61ha) gecompenseerd te worden (zie tabel 3.1).

Ommen

Binnen de gemeente Ommen worden 11,09 ha bos gekapt (buiten de EHS). Van deze 11,09 ha is 2,3 ha bestemd als "Landschapselement". Groenelementen van formaat zijn voorzien van de bestemming Landschapselement. Op basis van expert judgement wordt ingeschat dat de te kappen bosschages, houtwallen en singels een ontwikkeltijd hebben van 25-100 jaar en daarmee in de categorie "moeilijk vervangbaar bos/ bos met gemiddelde kwaliteit vallen". De compensatietoeslag voor de te kappen onderdelen is 1,7 (1,3 indien kan worden aangesloten bij bestaande boskernen). Binnen de gemeente Ommen dient zodoende 3,91 ha (of 2,99 ha) gecompenseerd te worden (zie tabel 3.1).

Zwolle

Binnen de gemeente Zwolle wordt ca. 8 ha bos gekapt, daarvan is ca. 2,5 ha bestemd bos. De beplanting die binnen de gemeente Zwolle moet worden gekapt bestaat voornamelijk uit jonge wegbeplanting. Op basis van expert judgement wordt ingeschat dat de te kappen beplanting binnen een periode van 25 jaar te vervangen is en daarmee een compensatietoeslag van 1,3 (1,1 indien kan worden aangesloten bij bestaande boskernen) voldoende is (zie tabel 3.1).

Tabel 3.1 Oppervlakten te compenseren bestemd bos per gemeente

Gemeente	Dalfsen	Ommen	Zwolle
Opp compensatie bestemd bos (ha)	4,73 (3,06)	3,91 (2,99)	3,25 (2,75)

3.3.3 Boswetbos

Al het bos dat in het kader van de wijzigingen N 340/N48 wordt gekapt, gebeurt voor de uitvoering van een werk overeenkomstig het bestemmingsplan. In het kader van de Boswet (artikel 5, lid 1) is een compensatietaakstelling zodoende niet aan de orde. Dat is dan ook de achtergrond van het compensatiebeleid zoals opgenomen in de Omgevingsverordening.

3.3.4 Solitaire bomen

Compensatie niet aan de orde.

3.4 Conclusie compensatietaakstelling bos

De compensatietaakstelling voor de gebieden wordt in de onderstaande tabel samengevat.

Tabel 3.2 Compensatietaakstelling bos

Gemeente	Dalfsen	Ommen	Zwolle
Opp te compenseren bestemd bos (ha)	4,73 (3,61)	3,91 (2,99)	3,25 (2,75)
Opp te compenseren boswetbos (ha)	0	0	0
Opp te compenseren bos overig (ha)	0	0	0
Totaal opp te compenseren bos (ha)	4,73 (3,06)	3,91 (2,99)	3,25 (2,75)

4 *Beleid en compensatietaakstelling beschermde soorten*

4.1 **Beleidskader Flora- en faunawet**

De bescherming van soorten is in Nederland geïmplementeerd in de Flora- en faunawet (Ffw). Op grond van de Ffw is een groot aantal dier- en plantensoorten aangewezen als beschermde inheemse soort. Ten aanzien van de beschermde inheemse diersoorten kent de Ffw een verbod op het verontrusten, vangen en doden van soorten en het verstoren, vernielen en beschadigen van hun nesten, voortplantings-, rust- en verblijfplaatsen (artikel 9 tot en met 12). Ten aanzien van de beschermde inheemse plantensoorten geldt een verbod op het plukken en anderszins beschadigen (artikel 8). Voor alle soorten (beschermde en onbeschermde) kent de Ffw een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. Dit is een algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt en verder gaat dan de beschermde plant- en diersoorten.

De beschermde dier- en plantensoorten, die zijn opgenomen in de Ffw, zijn in de wet verdeeld in tabellen (zie kader 4.1). Tabel 1 geeft de algemene soorten weer, die licht beschermd zijn. In dit rapport wordt naar deze soorten verwezen als 'tabel 1-soort'. Tabel 2 geeft de minder algemene, middelzwaar beschermde soorten weer. In tabel 3 staan soorten die worden genoemd in bijlage 1 van de AMvB Ffw en soorten vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en deze zijn zwaar beschermd. In dit rapport worden soorten die staan vermeld in de tabellen 2 en 3 van de AMvB Ffw aangeduid met de termen 'tabel 2-soort' respectievelijk 'tabel 3-soort'. Alle inheemse vogelsoorten vallen onder dezelfde bescherming als de tabel 3-soorten. Het aanvragen van ontheffing voor het verstoren van broedende vogels en/of hun nesten is in principe niet mogelijk. Er is immers altijd een alternatief, namelijk werken buiten het broedseizoen.

Kader 4.1 Beschermingregimes Flora- en faunawet

algemene soorten

Voor algemene soorten (tabel 1-soorten of licht beschermd) geldt een vrijstelling voor artikel 8 tot en met 12 van de Ffw. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen hoeft voor deze soorten geen ontheffing te worden aangevraagd.

minder algemene soorten

Voor een aantal minder algemene soorten (tabel 2-soorten of middelzwaar beschermd) geldt een vrijstelling voor artikel 8 tot en met 12 van de Ffw, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ter goedkeuring bij de minister van LNV worden ingediend. In deze gedragscode dient te worden vastgelegd dat:

- geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;
- zorgvuldig wordt gehandeld, wat onder meer inhoudt dat van de werkzaamheden geen wezenlijke invloed uitgaat op de betreffende soorten en dat in redelijkheid alles wordt verricht of gelaten om te voorkomen dat dieren worden gedood of verwond, of nesten en holen worden beschadigd, vernield of verstoord.

Wanneer volgens een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt, hoeft voor deze soorten geen ontheffing te worden aangevraagd. Totdat een goedgekeurde gedragscode beschikbaar is, dient voor deze soorten echter nog wel ontheffing te worden aangevraagd. Voor alle soorten vindt bij de beoordeling van een ontheffing een zogenaamde

lichte toets plaatst, wat wil zeggen dat alleen wordt getoetst of geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

zwaar beschermde soorten

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (HR-soorten) en soorten die zijn opgenomen in bijlage I van het AMvB artikel 75 Ffwet beschermde dier- en plantensoorten (tabel 3-soorten) is een ontheffing noodzakelijk. Deze ontheffing kan alleen worden verleend als:

- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang;
- er geen andere bevredigende oplossing bestaat, en
- geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

De onderstaande vier belangen komen het meest voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep:

- bescherming van flora en fauna (b);
- volksgezondheid of openbare veiligheid (d);
- dwingende redenen van groot openbaar belang, van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e);
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j).

Voor soorten van de bijlage IV van de HR worden ruimtelijke inrichtingen en/of ontwikkelingen (j) niet meer aangemerkt als een bij de wet genoemd belang. Ontheffing voor deze soorten kan alleen verkregen worden op basis van andere bij de wet genoemde belangen.

Voor tabel 3-soorten (niet behorende tot bijlage IV van de HR) geldt dat voor de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling deze ontheffing alleen kan worden verleend mits:

- geen benutting of economisch gewin plaatsvindt (met het schaden van flora en fauna);
- zorgvuldig wordt gehandeld (zie hierboven).

vogelsoorten

Voor het verstoren van vogels (in het broedseizoen) is het aanvragen van ontheffing voor ruimtelijke ingrepen in principe niet mogelijk. Er bestaat immers altijd een alternatief, namelijk werken buiten het broedseizoen. De flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. De meeste vogelsoorten maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelsneden voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen nesten worden verwijderd of verplaatst, daar zijn echter uitzonderingen op.

Voor de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Ffw het gehele jaar:

1. nesten die buiten het broedseizoen worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld: steenuil);
2. nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (bijvoorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus);
3. nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (bijvoorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk);
4. vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld boomvalk, buizerd en ransuil).

De nesten van vogelsoorten van categorie 5 zijn niet het hele jaar door beschermd, tenzij er zwaarwegende feiten of ecologische

omstandigheden zijn, die jaarrond bescherming rechtvaardigen:

5. nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Een zwaarwegend belang of ecologisch feit kan bijvoorbeeld zijn dat er in de wijde omgeving geen alternatief broedhabitat voor de soort aanwezig is. Om dit uit te sluiten is een omgevingscheck nodig. Ook als er een jaarrondbeschermd nest uit de eerste vier categorieën is aangetroffen, is een omgevingscheck nodig. In een omgevingscheck stelt een deskundige vast of er voldoende gelegenheid is voor de soort om zelfstandig een vervangend nest te vinden in de omgeving.

Voor het verstoren van vogels (in het broedseizoen) is het aanvragen van ontheffing mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- bescherming van flora en fauna (b);- veiligheid van het luchtverkeer (c);- volksgezondheid of openbare veiligheid (d).

4.2 Effecten

4.2.1 Directe negatieve effecten als gevolg aanleg N 340/N48

De N 340/N48 wordt aangelegd in het buitengebied. Verschillende plekken in het buitengebied (maar ook in bebouwd gebied) kunnen onderdeel zijn van het leefgebied van beschermde soorten. De aanleg van de weg kan leiden tot de verstoring en/of vernietiging van het leefgebied en mogelijk tot een negatief effect op de regionale en/of lokale instandhouding van beschermde soorten. Hierdoor wordt de Ffw overtreden en is een ontheffingsaanvraag voor de verboden van de Ffw noodzakelijk.

4.2.2 Directe negatieve effecten als gevolg van compensatie

Door toepassing van compensatie vanuit de compensatietaakstellingsgebieden gaat de natuur als geheel er in een gebied niet op achteruit. Daarmee is niet gezegd dat de compensatiewerkzaamheden op voorhand ook gunstig zijn voor specifieke soorten die in dat gebied voorkomen. Naast toetsing aan de Nbwet en EHS kan toetsing aan de Flora- en faunawet dus nodig zijn. Bij een ontheffing kan vervolgens sprake zijn van aanvullende voorschriften, waaronder het treffen van mitigerende en/of compenserende maatregelen voor specifieke soorten.

4.3 Gehanteerde werkwijze

De initiatiefnemer moet nagaan of de ruimtelijke ingrepen in het kader van zowel de aanleg van de weg als de compensatie voor gebieden een schadelijk effect hebben voor deze beschermde soorten of natuurwaarden. Indien er sprake is van de aanwezigheid van beschermde soorten zal de initiatiefnemer moeten nagaan welke soorten dit betreft en of het om significante effecten gaat. Als er geen effecten zijn, of als deze effecten niet significant zijn, dan zijn er vanuit de Flora- en faunawet geen belemmeringen voor de uitvoering.

Als er wel sprake is van significante effecten en de hierboven genoemde vrijstellingen niet van toepassing zijn, dan zoekt de initiatiefnemer naar mogelijkheden om deze effecten te voorkomen of indien dit niet mogelijk blijkt, naar alternatieven in locatie, ontwerp of uitvoering. Als er geen alternatief is, kan ontheffing worden verleend indien er sprake is van een groot maatschappelijk belang. De verplichting blijft echter bestaan om de negatieve effecten zoveel mogelijk te mitigeren. Compensatie van negatieve effecten op beschermde soorten kan hierbij noodzakelijk zijn. Deze compensatie dient te worden uitgevoerd vóórdat de ingreep plaatsvindt.

De benodigde mitigatie in het kader van de Ffw is afgestemd op de maatregelen die in het kader van Natura 2000 en/of EHS compensatie worden getroffen. Hiervan moet in de ontheffingsaanvraag melding worden gemaakt. Zo kunnen bij het beoordelen van de ontheffingsaanvraag de gevolgen van de compensatie worden meegenomen en kan het opeenvolgend moeten doorlopen van verschillende compensatieregimes zoveel mogelijk worden voorkomen.

Aan de hand van de inventarisatiegegevens van EcoGroen [lit.7] is bepaald of langs de N 340/N48 leefgebieden en/of broed- en rustplaatsen van beschermde soorten aanwezig zijn. Op basis van deze gegevens is bepaald of leefgebieden aanwezig zijn en verstoord raken als gevolg van het aanleggen van de weg. Vervolgens is onderzocht in hoeverre de negatieve effecten te mitigeren zijn. Voor het verstoren van licht en middelzwaar beschermde soorten kunnen over het algemeen mitigerende maatregelen worden getroffen waardoor een ontheffingsaanvraag niet nodig is. Voor het verstoren van zwaar beschermde soort is een ontheffingsaanvraag altijd noodzakelijk, daarnaast

is er mogelijk sprake van de compensatie van de resteffecten. Dit is afhankelijk van de soort. Compensatie kan bijvoorbeeld plaatsvinden wanneer in bermsloten de bittervoorn of grote modderkruiper worden aangetroffen. In dat geval kunnen in de directe omgeving nieuwe sloten worden aangelegd of bestaande sloten worden aangepast zodat deze een geschikt leefgebied gaan vormen voor de zwaar beschermde vissoorten. Ook is het mogelijk dat bijvoorbeeld het leefgebied (bijvoorbeeld een poel) van een beschermde amfibiesoort verloren gaat. Deze dient in de directe omgeving gecompenseerd te zijn voordat de bestaande poel wordt verwijderd.

- Indien de verstoring voornamelijk op vogels plaatsvindt, moet er nadat de compensatietaakstelling gebieden is uitgevoerd, gekeken worden naar de resteffecten voor de aanwezige beschermde soorten.
- Mochten er nog negatieve effecten overblijven dan moet er een ontheffing inclusief mitigatie en compensatie aangevraagd worden.

Indien de aanwezige beschermde soorten overeenkomen met aangewezen Natura 2000 soorten of onderdeel uitmaken van EHS gebieden, is de verwachting dat compensatie in het kader van de Ffw niet meer noodzakelijk is.

4.4 Resultaten/bepaling compensatieopgaaf

Op basis van het onderzoek van EcoGroen worden negatieve effecten als gevolg van de wijzigingen aan de weg op de onderstaande soorten verwacht (zie tabel 4.1).

Tabel 4.1. Resultaten en gevolgen Ffw-onderzoek

soort	mate van bescherming	aangetroffen locatie(s)	type verstoring	gevolg
wilde kievitsbloem, rietorchis, daslook	Ffw tabel 2 (middelzwaar beschermd)	aansluiting A28/N 340	vernietiging groeiplaats	werken conform gedragscode; uitvoeren mitigerende maatregelen
jeneverbes, steenanjer	Ffw tabel 2 (middelzwaar beschermd)	bos langs wegvak Oosterkampen-Hekmansweg	vernietiging groeiplaats	werken conform gedragscode; uitvoeren mitigerende maatregelen
eekhoorn	Ffw tabel 2 (middelzwaar beschermd)	gehele tracé	verstoring leefgebied, vernietiging nest	werken conform gedragscode; uitvoeren mitigerende maatregelen
kleine modderkruiper	Ffw tabel 2 (middelzwaar beschermd)	gehele tracé	vernietiging leefgebied	werken conform gedragscode; uitvoeren mitigerende maatregelen
levendbarende hagedis	Ffw tabel 2 (middelzwaar beschermd)	bos ter hoogte van Hesselerweg en Oldenhoeksweg	vernietiging leefgebied	werken conform gedragscode; uitvoeren mitigerende maatregelen
waterspitsmuis	Ffw tabel 3 (zwaar beschermd)	bos tussen Witharen en Oudleusen	geen	geen
broedvogels	Ffw tabel 3 (zwaar beschermd)	gehele tracé	verstoring leefgebied	negatieve effecten voorkomen
broedvogels met jaarrond beschermde	Ffw tabel 3 (zwaar beschermd)	gehele tracé	verstoring broedbiotoop en/of vernietiging	negatieve effecten op instandhouding soort voorkomen

nesten			nest	
poelkikker	Ffw tabel 3 (zwaar beschermd)	bermsloot Westerkampen, De Stouwe, omgeving Akkersteeg	vernietiging leefgebied	ontheffing aanvragen; compensatie leefgebied
grote modderkruiper	Ffw tabel 3 (zwaar beschermd)	sloten tussen Hessenpoort en Dalfsen	vernietiging leefgebied	ontheffing aanvragen; compensatie leefgebied

Negatieve effecten op de verschillende plantensoorten, eekhoorn, broedvogels en de levendbarende hagedis zijn te voorkomen door de werkzaamheden conform een door de minister goedgekeurde gedragscode uit te voeren. Voor de zwaar beschermde soorten poelkikker en grote modderkruiper is werken conform een gedragscode niet voldoende. Voor deze soorten dient een ontheffing Ffw te worden aangevraagd. In de ontheffingsaanvraag moeten voorstellen worden gedaan hoe met de soorten dient te worden omgegaan voorafgaand en tijdens de werkzaamheden.

5 *Invulling compensatietaakstelling*

In dit hoofdstuk wordt invulling gegevens aan de compensatietaakstelling van de onderdelen EHS, bestemd bos en beschermde soorten

5.1 **EHS**

5.1.1 *Uitgangspunten*

Bij de compensatie van de kenmerken en waarden van de EHS worden de volgende uitgangspunten in acht genomen:

- compensatie van kenmerken en waarden zo dicht mogelijk bij de te verwijderen kenmerken en waarden
- compensatie van kenmerken en waarden aansluitend aan, maar buiten, de begrensde EHS
- compensatie van gelijkwaardige waarden (type bos, soorten)
- compensatie van kenmerken en waarden zodat robuustheid en samenhang van EHS toeneemt
- compensatie van kenmerken en waarden zo dat deze in laag van het agrarisch cultuurlandschap past (zie bijlage I):
 - . in essenlandschap en oude hoevenlandschap compensatie in lijnvormige elementen (houtwallen, singels, lanen;
 - . in jonge heide- en broekontginningslandschap compensatie in lijnvormige elementen maar ook mogelijk in de vorm van boscomplexen.
- compensatie van kenmerken en waarden zo dat deze in de natuurlijke laag past (zie bijlage II)
 - . ter hoogte van de dekzandruggen gebruik maken van de van nature voorkomende bossen (wintereikenbeukenbos op de hoogste delen, tot berken- zomereikenbos en elzen eikenbos in de lagere delen) en rekening houden met de (strekkings)richting van het landschap;
 - . ter hoogte van de beekdalen en natte laagtes gebruik maken van de van nature voorkomende natte bossoorten (elzen-eikenbos, eiken-haagbeukenbos, vogelkers-essenbos) en daarbij rekening houdend met de dragende structuren van de beekdalen die het landschap zowel functionele als ruimtelijke betekenis geven.
- compensatie van kenmerken en waarden zo dat deze in de lust- en leisure laag past (zie bijlage III)
 - . ter hoogte van landgoederen en buitenplaatsen het herkenbare landschappelijk patroon in ere houden. De monumentaliteit en het behoud van het erfgoed staan centraal;
 - . in de omgeving van stads- en dorpsfronten dient rekening te worden gehouden met het daar aanwezige landschap.

5.1.2 *Taakstelling*

Uit hoofdstuk 2 volgt dat in totaal 9,06 ha EHS moet worden gecompenseerd. De tabel hieronder geeft dit weer.

Tabel 5.1 Compensatietaakstelling EHS

EHS	Beheertypen	Opp vernietigd (ha)	toeslagfactor	Opp compensatie (ha)
concreet begrensde EHS, beheersgebied	Botanisch waardevol grasland	1,67	1,0	1,67
	Botanisch waardevol akkerland			
concreet begrensde EHS, bestaande natuur (bos)	N16.01 Droog bos met productie;	3,85	1,67	6,43
	N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos;			
concreet begrensde EHS, bestaande natuur (grasland)	N11.01 Droog schraalgrasland;	0,25	1,3	0,33
concreet begrensde EHS, nieuwe natuur, nog te realiseren	N00.01 Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur (inrichting), <i>Vechtdal</i>	0,63	1,0	0,63
	N00.01 Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur (inrichting), <i>(RVZ) Reestdal-Ommen.</i>			
Totaal		6,40		9,06

5.1.3 Uitwerking

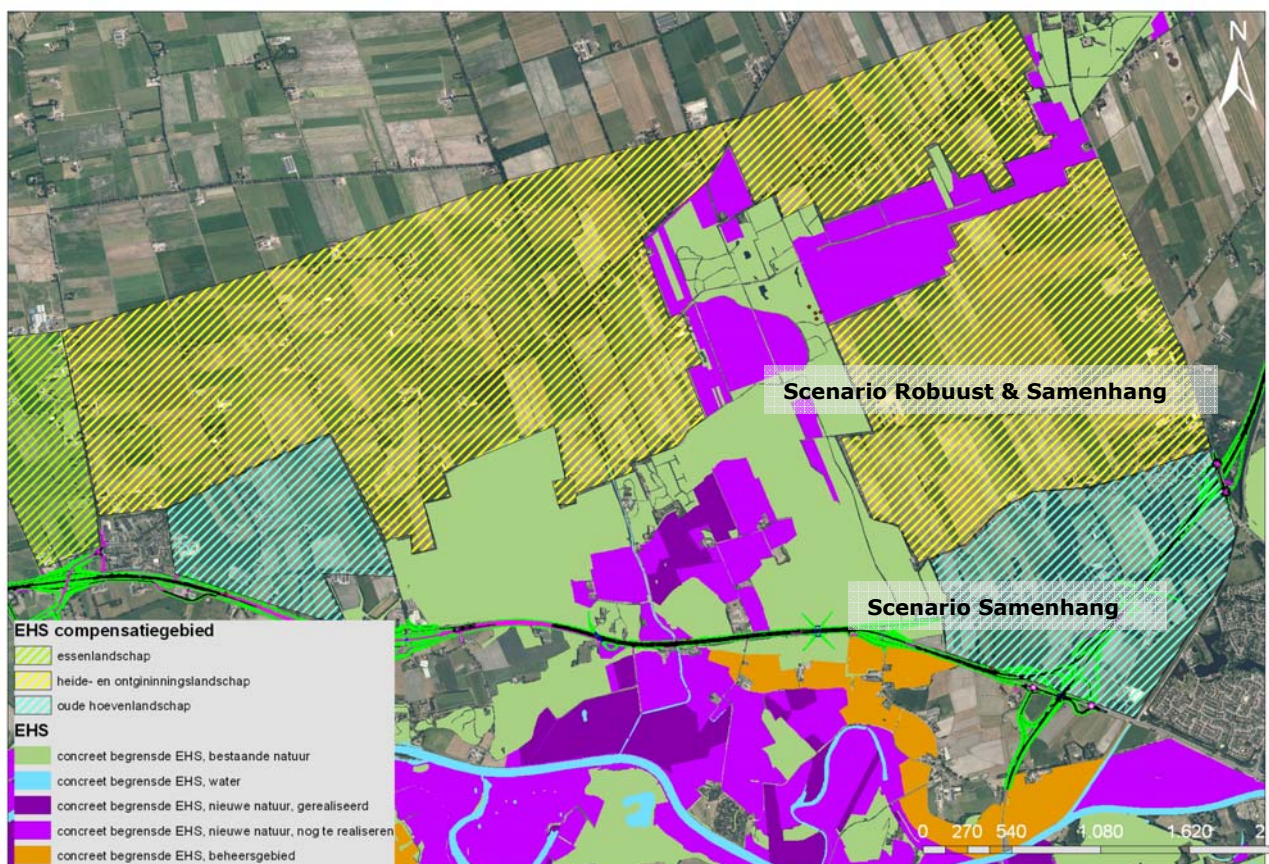
De N 340/N48 loopt ten aanzien van de landschappelijke laag voornamelijk door het "jonge heide- en broekontginningslandschap", waarbij enkele delen van het "essenlandchap" en het "oude hoevenlandchap" doorsneden wordt. Het EHS-gebied dat door de N 340 wordt doorsneden, is geheel omsloten door het "jonge heide- en broekontginningslandschap" (zie afbeelding 5.1). Ten aanzien van de Natuurlijke laag, ligt het EHS-gebied geheel binnen "dekzanden en ruggen". Compensatie van de EHS, welke zo dicht mogelijk bij de te verwijderen onderdelen dient te liggen, moet zodoende voldoen aan de eisen die het "jonge heide- en broekontginningslandschap" en de "dekzanden en ruggen" stellen aan het uiterlijk en karakter van het compensatiegebied.

Compensatie van de EHS in deze omgeving houdt in dat compensatie in lijnvormige elementen maar ook in bosenheden kan plaatsvinden, mits rekening wordt gehouden met de natuurlijke soortensamenstelling van het gebied en de (strekking)richting van het landschap. Daarbij dient de compensatie de robuustheid en de samenhang van de reeds aanwezige EHS te versterken en komt het aantal ha's van de gecompenseerde beheertypen (bos, grasland, beheersgebied) ongeveer overeen met het verwijderde oppervlak (zie tabel 5.1).

In de navolgende afbeelding zijn de landschapstypen rondom de EHS weergegeven. De buitenste grenzen van de landschapseenheden zoals weergegeven op deze kaart geven niet de absolute grenzen van de landschapseenheden aan.

Rekening houdend met de bovengenoemde uitgangspunten, kan de compensatie van de vernietigde EHS-onderdelen op zeer veel verschillende manieren plaatsvinden. Door het grote aantal mogelijkheden en de grootte van het zoekgebied, worden de mogelijkheden voor compensatie waarschijnlijk niet of nauwelijks beperkt (er vindt hierdoor geen trechtering plaats). Daardoor zijn enkele scenario's uitgewerkt hetgeen een indruk geeft van hoe de compensatie van de EHS mogelijk kan worden uitgewerkt.

Afbeelding 5.1 Globale weergaven van het landschap grenzend aan de doorsneden EHS gebieden

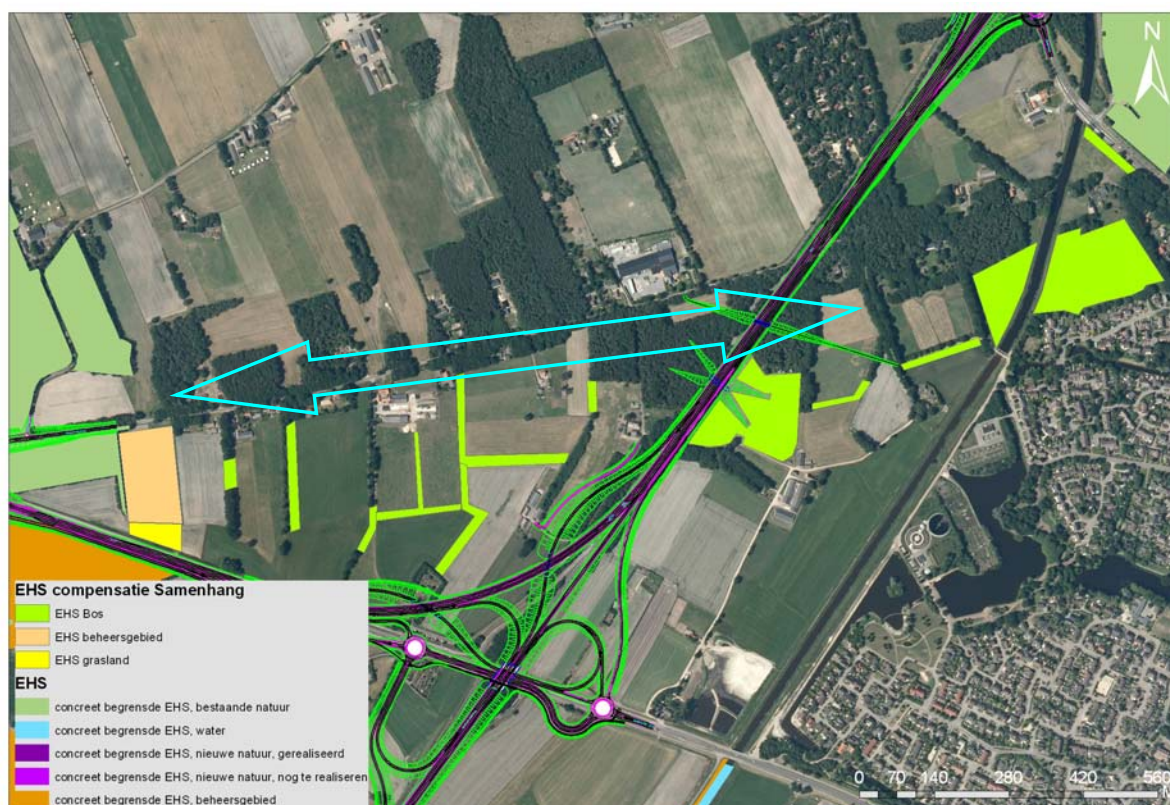

Scenario "Samenhang"

Dit scenario speelt zich af in het "Oude hoevenlandschap". De compensatie van de EHS dient, net als het landschap, een kleinschalig karakter te hebben. Zodoende is compensatie in de vorm van grote aaneengesloten bossen niet aan de orde. De nadruk in dit scenario ligt op het vergroten van de samenhang van de EHS; tussen twee gebieden die momenteel nog niet of slechts matig met elkaar verbonden zijn, wordt de verbinding versterkt. Door het vergroten van de samenhang tussen verschillende onderdelen van de EHS wordt uiteraard tevens de robuustheid van de EHS als geheel vergroot.

In afbeelding 5.2 is weergegeven hoe de compensatie van de EHS in dit deel van het plangebied kan worden ingericht. Er ligt daarbij de nadruk op het vergroten van de migratiemogelijkheden van grondgebonden soorten, vogels en vleermuizen door het kleinschalige landschap. Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de reeds aanwezige elementen in het landschap, deze worden her en der versterkt en/of aangevuld. In de delen van het landschap die relatief open zijn, wordt migratie mogelijk gemaakt via houtwallen en -singels (de corridors). Op plekken waar migrerende soorten "hindernissen" moeten passeren (ecoduct, kanaal), worden robuustere structuren aangelegd welke tevens kunnen dienen als steppingstone (kleine gebiedjes die kunnen dienen als tijdelijke verblijfplaats voor soorten die aan het migreren zijn van het ene naar het andere kerngebied).

Afbeelding 5.2. EHS compensatie, scenario "Samenhang"

Scenario Samenhang & Robuust

Dit laatste scenario speelt zich af in het "Jonge heide- en broekontginningslandschap" op de grens met het "Oude hoevenlandschap" (herkenbaar in afbeelding 5.3). In dit scenario wordt de samenhang van de EHS in de omgeving bekrachtigd door de aanleg van een solide verbindingszone. Er worden door middel van deze zone en gebruikmakend van de aanwezige landschapselementen, twee gescheiden EHS gebieden met elkaar verbonden.

Scenario Samenhang & Robuust streeft hetzelfde doel na als het eerste scenario. Hierin werden echter de (kleinschalige) eigenschappen van het landschap versterkt ter bevordering van de migratie van soorten. In dit scenario wordt gebruik gemaakt van de grootschaligheid van het landschap.

Door middel van een zone van ca. 60-70 m breed wordt de migratie van soorten door het open landschap bevorderd. De zone slaat een brug tussen twee bosrijke gebieden. Door het brede en solide karakter van de zone is deze weinig verstoringgevoelig waardoor ook schuwe soorten zoals bosvogels zich door het landschap kunnen verplaatsen. In de ambitiekaarten is geen droog schraalgrasland in de omgeving van het te verwijderen grasland langs de N 340 gepland. Hierdoor dient de compensatie van dit onderdeel (0,25 ha) te worden aangesloten bij percelen waar dit beheertype wel geambieerd wordt. Het betreft bijvoorbeeld de percelen in de uiterwaarden ter hoogte van Hessum of ten oosten van Ommen.

Afbeelding 5.3. EHS compensatie, scenario "Samenhang & Robuust"

5.2 Bestemd bos

5.2.1 Uitgangspunten

Bij de compensatie van bos/bomen worden de volgende uitgangspunten in acht genomen:

- compensatie van bos zo dicht mogelijk bij het te verwijderen bos;
- compensatie van bos aansluitend aan bestaande boskernen;
- compensatie van gelijkwaardige vervangbaarheid/kwaliteit (type bos, soorten);
- compensatie van vindt plaats op percelen die bestemd worden als bos/natuur;
- compensatie bos vindt zoveel mogelijk plaats ter hoogte van dassentunnels;
- compensatie bos vindt zoveel mogelijk plaats ter versterking van de geplande lijnvormige groenelementen en hop-overs;
- compensatie van bos vindt plaats zodat deze in laag van het agrarisch cultuurlandschap past:
 - in essenlandschap en oude hoevenlandschap compensatie in lijnvormige elementen (houtwallen, singels, lanen);
 - in jonge heide- en broekontginningslandschap compensatie in lijnvormige elementen maar ook mogelijk in de vorm van boscomplexen.
- compensatie van bos vindt plaats zodat deze in de natuurlijke laag past:
 - ter hoogte van de dekzandruggen gebruik maken van de van nature voorkomende bossen (wintereikenbeukenbos op de hoogste delen, tot berken- zomereikenbos en elzen-eikenbos in de lagere delen) en rekening houden met de (stekking)richting van het landschap;
 - ter hoogte van de beekdalen en natte laagtes gebruik maken van de van nature voorkomende natte bossoorten (elzen-eikenbos, eiken-haagbeukenbos, vogelkers-essenbos) en daarbij rekening houdend met de dragende structuren van de beekdalen die het landschap zowel functionele als ruimtelijke betekenis geven.
- compensatie van bos vindt plaats zodat deze in de lust- en leisure laag past:
 - ter hoogte van landgoederen en buitenplaatsen het herkenbare landschappelijk patroon in ere houden. De monumentaliteit en het behoud van het erfgoed staan centraal;
 - in de omgeving van stads- en dorpsfronten dient rekening te worden gehouden met het daar aanwezige landschap.

Met inachtneming van de bovenstaande uitgangspunten, zijn de mogelijke zoeklocaties voor de herplant van bossen geformuleerd. Er is daarbij geen rekening gehouden met de status of de eigenaar van de grond / het gebied. In de onderstaande paragrafen zijn telkens op kaart de mogelijke zoekgebieden voor herplant aangegeven. Een zoekgebied geeft het gebied aan waarbinnen de compensatie plaatsvindt, dit betekent dat het zoekgebied van dezelfde grootte of (veel) groter is dan het werkelijk te compenseren bosoppervlak.

5.2.2 Taakstelling

Uit hoofdstuk 3 volgt dat in 2 gemeenten bestemd bos moet worden gecompenseerd. De tabel hieronder geeft dit weer.

Tabel 5.2 Compensatietaakstelling bos

Gemeente	Dalfsen	Ommen	Zwolle
Opp te compenseren bestemd bos (ha)	4,73 (3,61)	3,91 (2,99)	3,25 (2,75)
Opp te compenseren boswetbos (ha)	0	0	0
Opp te compenseren bos overig (ha)	0	0	0
Totaal opp te compenseren bos (ha)	4,73 (3,06)	3,91 (2,99)	3,25 (2,75)

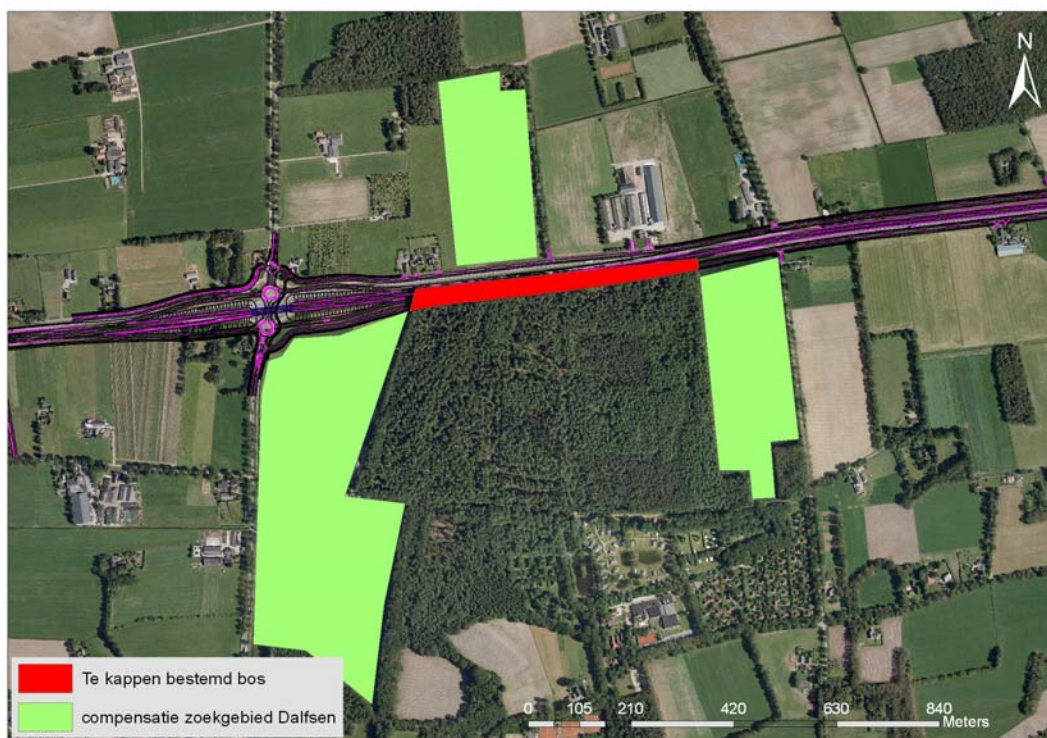
5.2.3 Uitwerking

Dalfsen

In de gemeente Dalfsen wordt op drie plaatsen bestemd bos vernietigd (rood). De onderstaande kaarten geven de mogelijke compensatiezoekgebieden (groen) in de directe omgeving van de te kappen bomen aan.

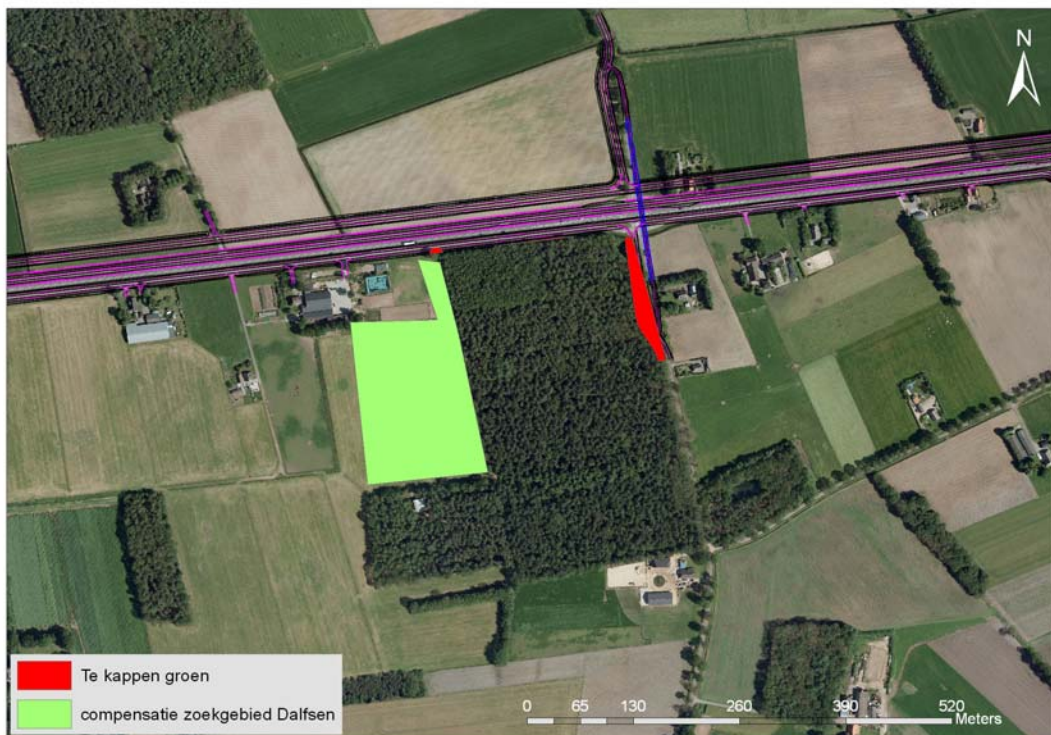
1. Het bos gelegen aan de Hessenweg, tussen de Koesteeg en de Oosterdalfsersteeg (2,2 ha vernietigd bos). Er vanuit gaande dat de compensatie aansluit bij het bestaande bos, dient 2,42 ha te worden herplant (zie afbeelding 5.4).

Afbeelding 5.4. Te kappen bestemd groen en compensatiezoekgebied Koesteeg-Oosterdalfserweg

2. De bosschage in de oksel van de kruising Hessenweg-Welsummerweg (0,27 ha vernietigd bos). Er vanuit gaande dat de compensatie aansluit bij het bestaande bos, dient 0,3 ha te worden herplant (zie afbeelding 5.5).

Afbeelding 5.5. Te kappen bestemd groen en compensatiezoekgebied Hessenweg-Welsummerweg

3. De bosschage ten noorden van de Hessenweg, tussen de Westerkampen en de Oosterkampen. Dit bos is gedeeltelijk aangeduid als EHS, het deel dat wordt gekapt is echter aangeduid als bestemd bos (0,31 ha vernietigd bos). Er vanuit gaande dat de compensatie aansluit bij het bestaande bos, dient 0,34 ha te worden herplant (zie afbeelding 5.6).

Afbeelding 5.6. Te kappen bestemd groen en compensatiezoekgebied Westerkampen - Oosterkampen

Ommen

Binnen de gemeente Ommen wordt als gevolg van de nieuwe trasering van de weg, 2,3 ha bestemd landschapselement verwijderd. De bestemde landschapselementen langs de N48 betreffen allen bosschages en/of houtwallen. De compensatie van 3,91 ha (2,99 ha) aan bosclementen dient in dezelfde vorm (bos/houtwal) in de directe nabijheid van de weg te worden gecompenseerd. Afbeelding 5.7 geeft weer waar de het compensatiezoekgebied ligt.

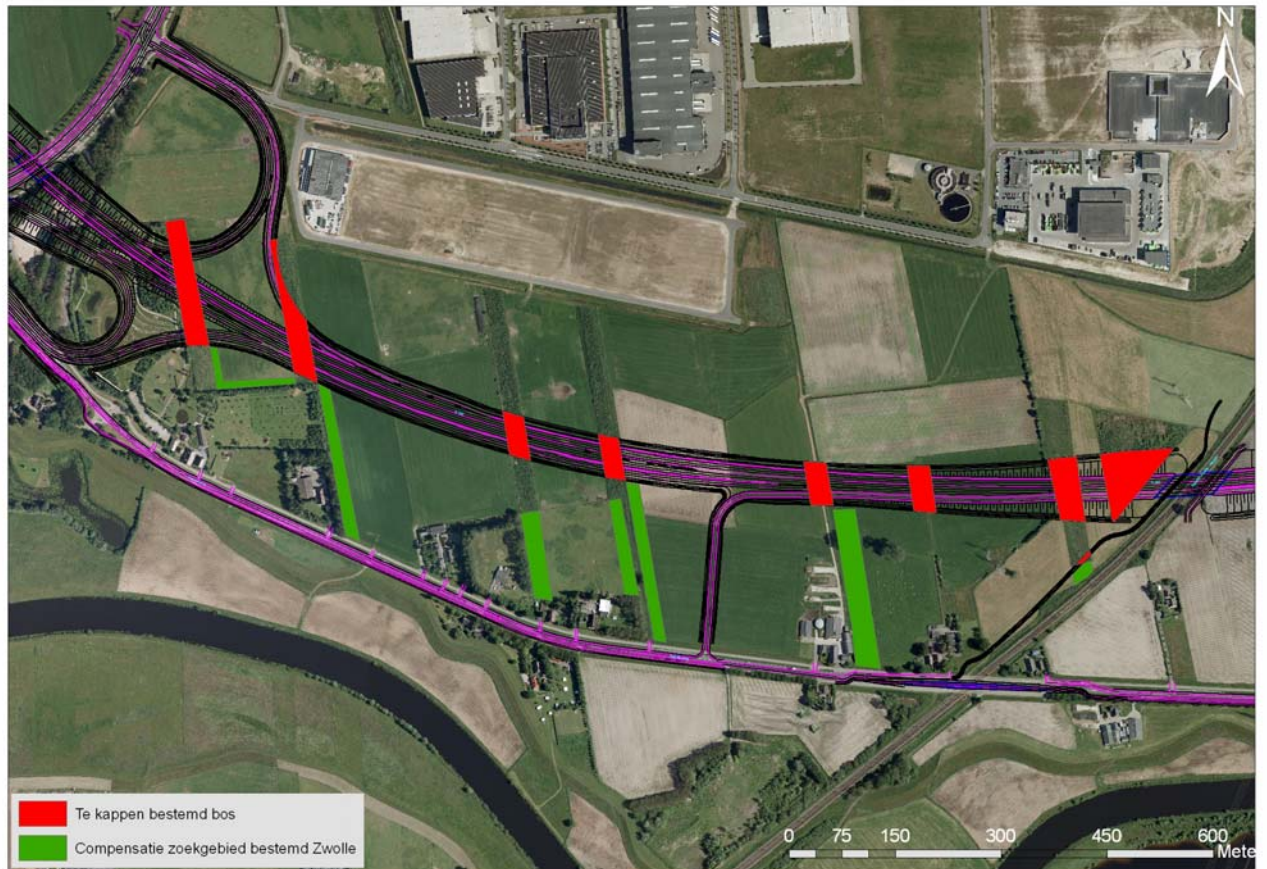
Afbeelding 5.7. Te kappen bestemd landschapselement en compensatiezoekgebieden gemeente Ommen

Zwolle

Binnen de gemeente Zwolle wordt als gevolg van de nieuwe tracering van de weg, 2,5 ha bos verwijderd. Dit bos betreft jonge aanplant van noord-zuid georiënteerde houtwallen tussen Hessenpoort en de Vecht. Deze houtwallen worden allen doorsneden door het nieuwe tracé. Er van uitgaande dat de compensatie plaatsvindt, aansluitend aan de reeds aanwezige houtwallen dient zodoende 2,75 ha bestemd bos te worden herplant. Compensatie conform de uitgangspunten leidt tot de in afbeelding 5.8 voorgestelde zoekgebieden.

Afbeelding 5.8. Te kappen bestemd bos en compensatiezoekgebieden gemeente Zwolle

5.3 Beschermde soorten

5.3.1 Tabel 2-soorten

Voor het verstoren van tabel 2-soorten is een ontheffingsaanvraag voor het overtreden van de verbodsbepalingen van de Ffw niet nodig indien de werkzaamheden conform een goedgekeurde gedragscode worden uitgevoerd. Een gedragscode schrijft voor verschillende typen werkzaamheden, de handelingswijze voor waarmee negatieve effecten op middelzwaar beschermde soorten zoveel worden voorkomen. Compensatie van het leefgebied van tabel 2-soorten is zodoende niet aan de orde.

5.3.2 Tabel 3-soorten

Het is bij tabel 3-soorten niet voldoende om te werken conform een gedragscode. Voor de zwaar beschermde soorten poelkikker en grote modderkruiper is zodoende een ontheffingsaanvraag voor de verboden van de Ffw noodzakelijk. Om negatieve effecten op de instandhouding van de soorten te voorkomen, kan zowel mitigatie als compensatie aan de orde zijn.

Poelkikker

Gedurende de inventarisatie van EcoGroen is op verschillende plekken langs het huidige tracé van de N 340 de poelkikker aangetroffen. Drie van de vangstlocaties liggen binnen het nieuwe tracé van de N 340. Het betreft de volgende locaties:

- de noordelijke bermsloot langs de Hessenweg ter hoogte van nummer 64;
- de noordelijke bermsloot langs de Hessenweg Stouweweg;
- de noordelijke bermsloot langs de Varsenerdijk ter hoogte van de Varseneresweg nummer 1.

Op enkele plekken wordt het zomerhabitat van de poelkikker vernietigd als gevolg van de wijzigingen aan de weg. Hierdoor wordt de Ffw (art. 9 en 11) overtreden en dient een ontheffing te worden aangevraagd. In de ontheffingsaanvraag dienen mitigerende maatregelen te worden geformuleerd waardoor negatieve effecten op de soort gedurende de werkzaamheden zo veel mogelijk teniet worden gedaan. Mitigerende maatregelen betreffen bijvoorbeeld het 'visvriendelijk' dempen van sloten en het toepassen van een juiste fasering van de werkzaamheden. Daarnaast dient leefgebied van de poelkikker te worden gecompenseerd, zodat de grootte van het leefgebied netto niet afneemt.

Aangezien de vangstlocaties ver uit elkaar liggen, kan er vanuit worden gegaan dat het een diffuus verspreide populatie poelkikkers betreft en dat mogelijk ter hoogte van de vangstlocaties kleine satellietpopulaties aanwezig zijn. Daarnaast kan worden geconcludeerd dat de bermsloten waarschijnlijk marginaal leefgebied betreft gezien de geringe aantallen aangetroffen exemplaren. Hierdoor wordt voorgesteld de compensatie van het leefgebied van de poelkikker te concentreren op de plekken waar de soort is aangetroffen: de hierboven opgesomde locaties. Het realiseren van een poel ter hoogte van de vangstlocaties compenseert voor het oppervlak vernietigd marginaal leefgebied. De poelen dienen gereed te zijn voordat de huidige bermsloten worden gedempt, zodat het oppervlak geschikt leefgebied netto gelijk blijft.

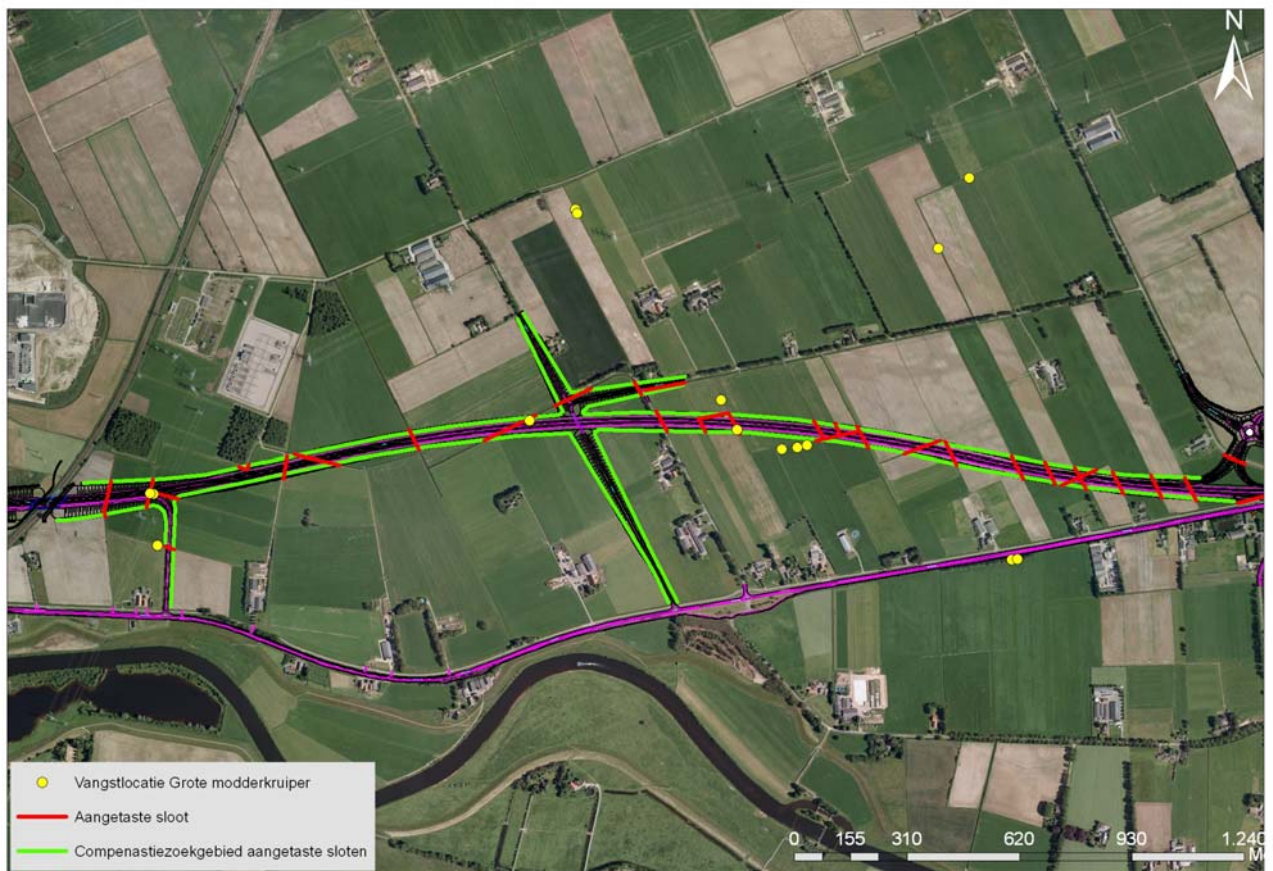
De poelen worden onderling met elkaar verbonden door de geplande bermsloten. Daar waar de bermsloot wordt gekruist door een op- of afrit, worden duikers geplaatst, zodat migratie kan plaatsvinden. Op deze manier wordt hetzelfde type (marginaal) leefgebied gecompenseerd, maar wordt het leefgebied opgewaardeerd met enkele optimale biotopen. De gunstige staat van instandhouding is daarmee geborgd.

Grote modderkruiper

Tussen Hessenpoort en Rosengarde wordt als gevolg van de aanleg van het nieuwe tracé van de N 340, circa 4 km sloot aangetast/gedempt (zie afbeelding 5.8). In dit gebied heeft EcoGroen gedurende de inventarisatie in 2008 en 2009 op 34 locaties grote modderkruipers aangetroffen (zie afbeelding 7.2). Omdat de sloten in het gebied steekproefsgewijs zijn geïnventariseerd, valt niet uit te sluiten dat een groot deel van de aangetaste sloten onderdeel zijn van het leefgebied van deze zwaar beschermde soort. Als gevolg van het voornemen gaat zodoende leefgebied van de grote modderkruiper verloren en raakt de populatie als gevolg van doorsnijding van het gebied door de weg, waarschijnlijk sterk versnipperd. De lokale gunstige staat van instandhouding van de soort komt daarmee mogelijk in het geding waardoor de verbodsbepalingen (art. 9 en 11) van de Ffw overtreden worden, hierdoor is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk.

In de ontheffingsaanvraag dienen mitigerende maatregelen te worden geformuleerd waardoor negatieve effecten op de soort gedurende de werkzaamheden zo veel mogelijk teniet worden gedaan. Mitigerende maatregelen betreffen bijvoorbeeld het 'visvriendelijk' dempen van sloten en het toepassen van een juiste fasering van de werkzaamheden. Daarnaast dient leefgebied van de soort (circa 4 km sloot) te worden gecompenseerd, zodat de grootte van het leefgebied netto niet afneemt. Aangezien als onderdeel van het voornemen langs de gehele weg bermsloten worden aangelegd, kan de compensatie van het leefgebied van de grote modderkruiper in de bermsloten plaatsvinden, mits de dimensies van de sloten enigszins worden aangepast (natuurvriendelijke oevers, taluds 1:3). Om versnippering van het leefgebied te voorkomen dienen met enige regelmaat duikers te worden geplaatst zodat de noordelijk en zuidelijke bermssloot met elkaar worden verbonden.

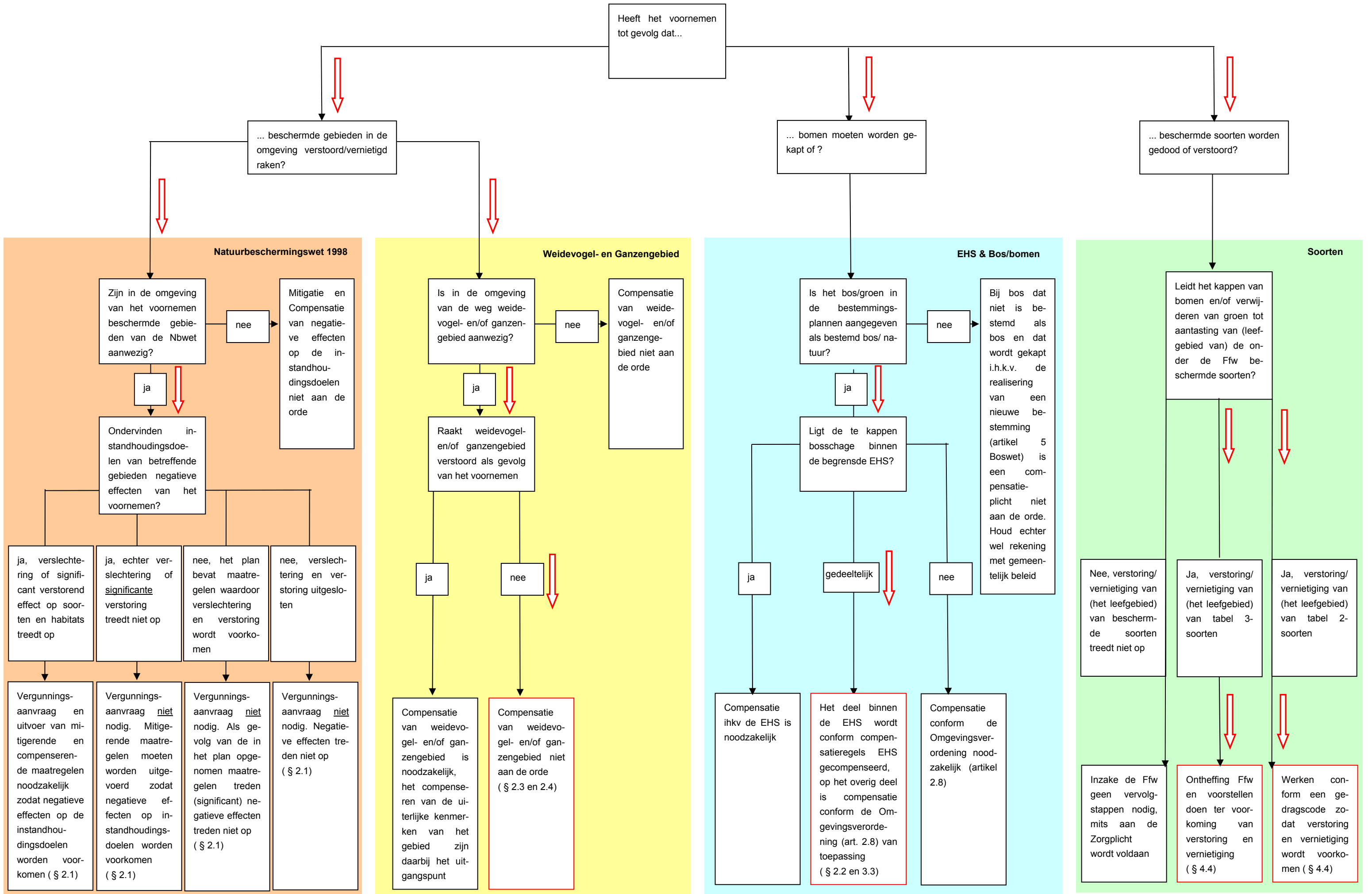
Afbeelding 5.8. Vangstlocaties grote modderkruiper en aangetaste sloten als gevolg van nieuwe tracering N 340

6 *Literatuurlijst*

- 1 Google maps.
- 2 Brouwer, E.W. 2010. Passende Beoordeling Natura 2000 en Beschermde Natuurmonumenten N 340 Zwolle -Ommen. Arcadis B02022/CE0/096/300002/ws.
- 3 Omgevingsvisie Provincie Overijssel, Catalogus gebiedskenmerken
- 4 Eupen, M. & R. Pouwels, 2008. Analyse Herbegrenzing Ecologische Hoofdstructuur Overijssel Wageningen, Alterra. Alterra-rapport 1832 ISSN 1566-7197].
- 5 Omgevingsvisie Provincie Overijssel, hoofddocument.
- 6 Reijnen en Foppen, 1995. Influence of population size on the reduction of density close to a highway.
- 7 EcoGroen Advies b.v. 2010. Flora- en faunainventarisatie N 340 / N48 Zwolle-Ommen 2009 en 2010.

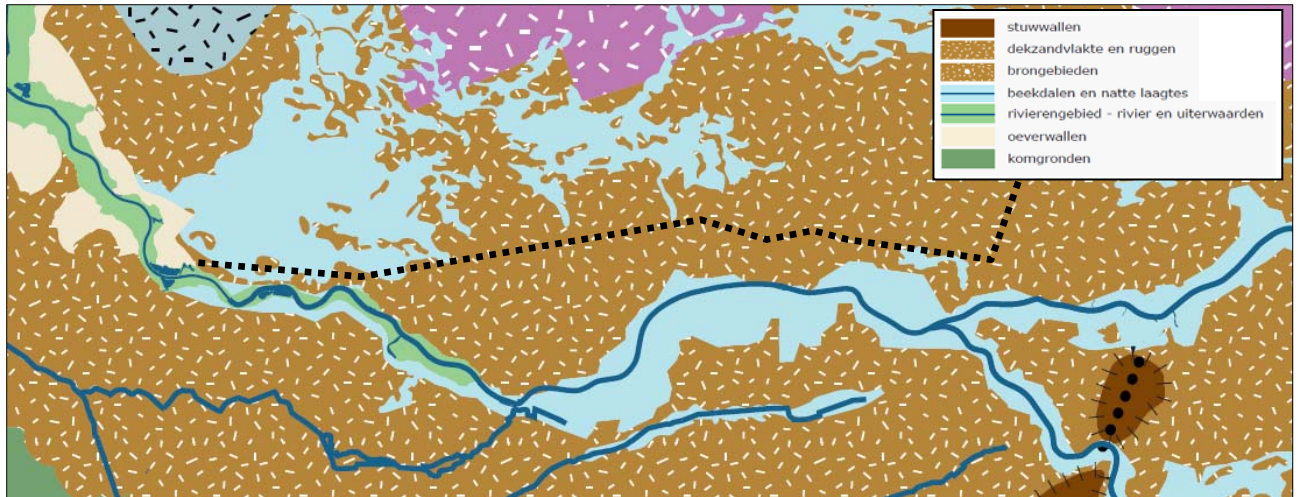
Bijlage I: Stroomschema

Bijlage II: Natuurlijke laag

De Natuurlijke laag rondom de N 340/ N48

Afbeelding XX. De natuurlijke laag

Dekzanden en ruggen

De dekzandgronden beslaan een groot gedeelte van de oppervlakte van de provincie. Na de ijstijden bleef er in grote delen een reliëfrijk – door de wind gevormd – zandlandschap achter, dat gekenmerkt wordt door relatief grote verschillen tussen hoog/droog en laag/nat gebied. Soms vlak bij elkaar, soms verder van elkaar verwijderd. De van nature voorkomende bossen variëren van wintereikenbeukenbos op de hoogste delen, tot berken- zomereikenbos en elzen-eikenbos in de lagere delen. De ambitie is de natuurlijke verschillen tussen hoog en laag en tussen droog en nat functioneel meer sturend en beleefbaar te maken. Dit kan bijvoorbeeld door een meer natuurlijk watersysteem en door beplanting met 'natuurlijke' soorten. En door de (strekings)richting van het landschap te benutten in gebiedsontwerpen.

Beekdalen en natte laagten

Het Overijsselse zandlandschap is van oorsprong kletsnat. In de laagtes van het zandgebied verzamelde zich het water. Hier ontwikkelden zich moerassen en broekbossen, waar het water in de loop van het seizoen geleidelijk uit weg sijpelde naar de lager gelegen delen, naar de beken en rivieren. Beeld van de beken: zomers kleine stroom met droge geulen, 's winters bredere stroomdraad met meestromende geulen. De van nature voorkomende bossen variëren van elzen-eikenbos en eiken-haagbeukenbos tot vogelkers-essenbos. De ambitie is de beekdalen als functionele en ruimtelijke dragende structuren van het landschap betekenis te geven. Ruimte voor water, continuïteit van het systeem zijn leidend. Tevens is de ambitie afwenteling van wateroverlast op stroomafwaarts gelegen gebieden te voorkomen door het beeksysteem als eenheid te beschouwen en het vasthouden van water te bevorderen.

Bijlage III: Agrarisch cultuurlandschap

Abbeelding 6.1. Het landschap rond de N 340/N48

Essenlandschap

Het essenlandschap bestaat uit een samenhangend systeem van essen, flanken, lager gelegen maten en fliergronden, – voormalige – heidevelden en kenmerkende bebouwing rond de es. Het landschap is geordend vanuit de erven en de essen, de eeuwenoude akkercomplexen die op de hogere dekzandkoppen en flanken van stuwwallen werden aangelegd. Het open karakter van de essen wordt bedreigd door toename bebouwing, en grondgebruik bij voorbeeld boomteelt. De ambitie is het behouden van de es als ruimtelijke eenheid en het versterken van de contrasten tussen de verschillende landschapsonderdelen: grote open maat van de essen, het mozaïek van de flank van de es, de open beekdalen en vroegere heidevelden.

Oude hoevenlandschap

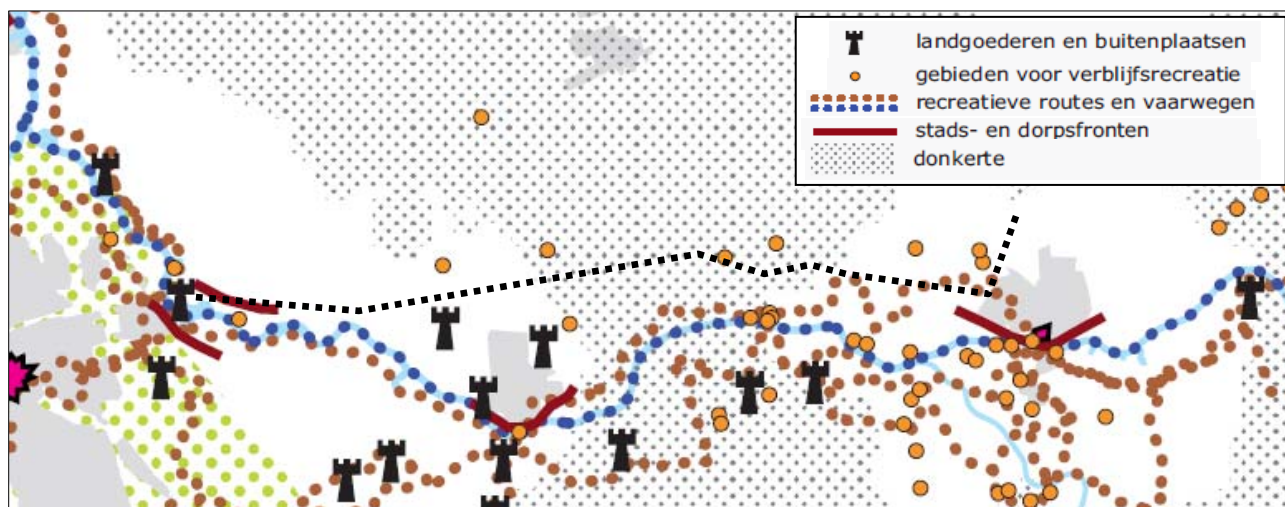
Landschap met verspreide erven. Het werd ontwikkeld nadat de complexen met de grote essen 'bezet' waren en een volgende generatie boeren nieuwe ontwikkelingsruimte zocht. Die vonden ze bij kleine dekzandkopjes die individueel werden ontgonnen. Dit leidde tot een landschap dat de zelfde opbouw kent als het essenlandschap, alleen in een meer kleinschalige, meer individuele en jongere variant. Open karakter van de essen wordt bedreigd door toename bebouwing, en grondgebruik bij voorbeeld boomteelt. Vanwege de kleinschaligheid van het hoevenlandschap is dit landschapstype gevoeliger voor verandering dan bij voorbeeld het essenlandschap. De ambitie is het kleinschalige, afwisselende oude hoevenlandschap vanuit de verspreid liggende erven een ontwikkelingsimpuls te geven. Deze erven bieden veel ruimte voor landbouw, wonen, werken, recreatie, mits er wordt voortgebouwd aan kenmerkende structuren van het landschap

Jonge heide- en broekontginningslandschap

De grote oppervlakte aan – voormalige – natte en droge heidegronden was oorspronkelijk functioneel verbonden met het essen- en oude hoevenlandschap. Na de uitvinding van kunstmest ging deze functie verloren en werden deze gronden grotendeels in cultuur gebracht. Daarnaast zijn vanaf 1750 vanuit de landgoederen en buitens ook veel van de voormalige heidegronden voor de jacht en houtproductie bebost. Dit heeft geresulteerd in grote en kleinere landbouwontginningslandschappen en in landschappen van grote boscomplexen en (nooit ontgonnen) heidevelden. Ten opzichte van omliggend essen- en hoevenlandschap zijn de landbouwontginningen relatief grote open ruimtes, deels omzoomd door boscomplex. De dragende structuren worden gevormd door landschappelijk raamwerken van lanen, bosstroken en waterlopen, die de rechtlijnige ontginningsstructuren versterken. Als ontwikkelingen plaats vinden in de agrarische ontginningslandschappen, dan dragen deze bij aan behoud en versterking van de dragende lineaire structuren van lanen, bosstroken en waterlopen en ontginningslinten met erven en de kenmerkende ruimtematen.

Bijlage IV: Lust en Leisurelaag

Abbeelding XX. De Lust- en leisurelaag laag

Landgoederen en buitenplaatsen

Op landschappelijk of strategisch interessante plekken (bij voorbeeld op een oeverwal langs de rivier) liggen buitenplaatsen en landgoederen. De landgoederen en buitenplaatsen vertellen een herkenbaar verhaal over hun plek in het landschappelijk patroon en in de tijd waarin ze zijn gebouwd. Het geheel vormt een samenhangende compositie van bebouwing, parkbossen, tuinen, zichten en routes. De ambitie is het in stand houden en herstellen van bestaande landgoederen. De groene raamwerken, de parkbossen, de tuinen, open ruimtes met solitaire bomen worden daarbij als deel van het culturele erfgoed beschouwd. Bij dit alles mag een natuurgericht beheer niet ten koste gaan van monumentaliteit en het behoud van het erfgoed.

Stads- en dorpsfronten

De kwaliteit van het stads- of dorpsfront (veelal aan het water) is dat een deel van het stedelijke of dorps areaal direct aan het landschap grenst. Vanuit het landschap of vanaf het water is er een vrij zicht op de duidelijk gedefinieerde rand van het stedelijk gebied met een herkenbare kwaliteit. Vanuit de stad of het dorp is er vanaf een weg, kade of boulevard direct contact met het landschap.

Donkerte

Lichte gebieden geven een beeld van de economische dynamiek van de provincie: de steden en dorpen, de autosnelwegen, de kassengebieden, de attractieparken, de grote bedrijventerreinen en de gebieden met veel bebouwing. De donkere gebieden geven een indicatie van de 'buitengebieden' van Overijssel. De natuurcomplexen en de grote landbouwgebieden. De donkere gebieden zijn de gebieden waar het 's nachts nog echt donker is, waar je de sterrenhemel kunt waarnemen. Het zijn de relatief 'luwe' dun bewoonde gebieden met een lage gebruiksdruk. Donkerte wordt een te koesteren kwaliteit. De ambitie is de huidige 'donkere' gebieden, ten minste zo donker te houden, maar bij ontwikkelingen ze liever nog wat donkerder te maken. Dit betekent op praktisch niveau terughoudend zijn met verlichting van wegen, bedrijventerreinen e.d. en verkennen waar deze 's nachts uit kan of anders lichtbronnen selectiever richten.

